

Az Európai Unió Hivatalos Lapja

L 115

Magyar nyelvű kiadás

Jogszabályok

54. évfolyam

2011. május 5.

Tartalom

II Nem jogalkotási aktusok

RENDELETEK

- ★ A Bizottság 432/2011/EU rendelete (2011. május 4.) az élelmiszerekkel kapcsolatos, nem a betegségek kockázatának csökkentésére, illetve a gyermekek fejlődésére és egészségére vonatkozó állítások engedélyezésének elutasításáról ⁽¹⁾ 1
- ★ A Bizottság 433/2011/EU végrehajtási rendelete (2011. május 4.) a 882/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek bizonyos nem állati eredetű takarmányok és élelmiszerek behozatalára vonatkozó fokozott hatósági ellenőrzések tekintetében történő végrehajtásáról szóló 669/2009/EK bizottsági rendelet I. mellékletének módosításáról ⁽¹⁾ 5
- A Bizottság 434/2011/EU végrehajtási rendelete (2011. május 4.) az egyes gyümölcs- és zöldségfélék behozatali árának meghatározására szolgáló behozatali átalányértékek megállapításáról 11

Ár: 3 EUR

(folytatás a túloldalon)

⁽¹⁾ EGT-vonatkozású szöveg

HU

Azok a jogi aktusok, amelyek címe normál szedéssel jelenik meg, a mezőgazdasági ügyek napi intézésére vonatkoznak, és rendszerint csak korlátozott ideig maradnak hatályban.

Valamennyi más jogszabály címét vastagon szedik, és előtte csillag szerepel.

IV *Az EK-Szerződés, az EU-Szerződés és az Euratom-Szerződés alapján 2009. december 1-je előtt elfogadott jogi aktusok*

- ★ **Az EFTA Felügyeleti Hatóság Határozata 254/09/COL (2009. június 10.) az állami támogatások anyagi jogi és eljárásjogi szabályainak az állami támogatásra vonatkozó jogszabályok nemzeti bíróságok általi végrehajtásáról szóló új fejezet beiktatása révén, hetvenegyedik alkalommal történő módosításáról**

II

(Nem jogalkotási aktusok)

RENDELETEK

A BIZOTTSÁG 432/2011/EU RENDELETE

(2011. május 4.)

az élelmiszerekkel kapcsolatos, nem a betegségek kockázatának csökkentésére, illetve a gyermekek fejlődésére és egészségére vonatkozó állítások engedélyezésének elutasításáról

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel az élelmiszerekkel kapcsolatos, tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állításokról szóló, 2006. december 20-i 1924/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ és különösen annak 18. cikke (5) bekezdésére,

mivel:

- (1) Az 1924/2006/EK rendelet értelmében tilos élelmiszerekkel kapcsolatos, egészségre vonatkozó állításokat alkalmazni, kivéve, ha a Bizottság az említett rendelet szerint engedélyezte őket, és szerepelnek az engedélyezett állítások listáján.
- (2) Az 1924/2006/EK rendelet azt is lehetővé teszi, hogy az élelmiszer-ipari vállalkozók kérelmet nyújtsanak be valamely tagállam illetékes nemzeti hatóságához, amelyben egészségre vonatkozó állítások engedélyezéséért folyamodnak. Az illetékes nemzeti hatóságnak az érvényes kérelmeket továbbítania kell az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatósághoz (EFSA, a továbbiakban: Hatóság).
- (3) A kérelem kézhezvételét követően a hatóságnak késelelem nélkül tájékoztatnia kell a többi tagállamot és a Bizottságot, és meg kell fogalmaznia véleményét az egészségre vonatkozó adott állítással kapcsolatban.

(4) A Bizottság az egészségre vonatkozó állítás engedélyezéséről a hatóság által megfogalmazott vélemény figyelembevételével határoz.

(5) Miután 2009. november 10-én a Gencor Pacific Inc az 1924/2006/EK rendelet 13. cikke (5) bekezdésének megfelelően kérelmet nyújtott be, a Hatóságot felkérték, hogy véleményezzen egy olyan, egészségre vonatkozó állítást, mely szerint a *Caralluma fimbriata*-ból nyert etilalkoholos/vizes kivonat (Slimaluma®) segít csökkenteni a derék körfogatát (a kérdés száma: EFSA-Q-2010-00027) ⁽²⁾. A kérelmező által javasolt állítás megfogalmazása az alábbi volt: „A Slimaluma® segít csökkenteni a derék körfogatát.”

(6) 2010. május 12-én a Bizottság és a tagállamok megkapták a Hatóság tudományos véleményét, majd 2010. május 18-án a vélemény módosítását, amelyben az EFSA arra a megállapításra jutott, hogy a rendelkezésre bocsátott adatok alapján nem állapítható meg ok-okozati összefüggés a Slimaluma® fogyasztása és a Hatóság által meghatározott kedvező élettani hatás között, miszerint a derék körfogatának csökkenése a túlzott mennyiségű hasi zsírral összefüggő egészségkárosító hatások mérséklését eredményezné. Ennek megfelelően az állítás nem engedélyezhető, mivel nem felel meg az 1924/2006/EK rendeletben meghatározott követelményeknek.

(7) Miután 2009. november 10-én a Gencor Pacific Inc az 1924/2006/EK rendelet 13. cikke (5) bekezdésének megfelelően kérelmet nyújtott be, a Hatóságot felkérték, hogy véleményezzen egy olyan, egészségre vonatkozó állítást, mely szerint a *Caralluma fimbriata*-ból nyert etilalkoholos/vizes kivonat (Slimaluma®) segít csökkenteni a testzsírt (a kérdés száma: EFSA-Q-2010-00028) ⁽³⁾. A kérelmező által javasolt állítás megfogalmazása az alábbi volt: „A Slimaluma® segít csökkenteni a testzsírt.”

⁽¹⁾ HL L 404., 2006.12.30., 9. o.

⁽²⁾ The EFSA Journal 2010; 8 (5):1602.

⁽³⁾ The EFSA Journal 2010; 8 (5):1602.

- (8) A Bizottság és a tagállamok 2010. május 12-én megkapták a Hatóság tudományos véleményét, melyben az EFSA arra a következtetésre jutott, hogy a rendelkezésre bocsátott adatok alapján nem állapítható meg okozati összefüggés a Slimaluma® fogyasztása és az állítólagos hatás között. Ennek megfelelően az állítás nem engedélyezhető, mivel nem felel meg az 1924/2006/EK rendeletben meghatározott követelményeknek.
- (9) Miután 2009. november 10-én a Gencor Pacific Inc az 1924/2006/EK rendelet 13. cikke (5) bekezdésének megfelelően kérelmet nyújtott be, a Hatóságot felkérték, hogy véleményezzen egy olyan, egészségre vonatkozó állítást, mely szerint a *Caralluma fimbriata*-ból nyert etil-alkoholos/vizes kivonat (Slimaluma®) segít csökkenteni a testsúlyt (a kérdés száma: EFSA-Q-2010-00029) ⁽¹⁾. A kérelmező által javasolt állítás megfogalmazása az alábbi volt: „A Slimaluma® segít csökkenteni a testsúlyt.”
- (10) A Bizottság és a tagállamok 2010. május 12-én megkapták a Hatóság tudományos véleményét, melyben az EFSA arra a következtetésre jutott, hogy a rendelkezésre bocsátott adatok alapján nem állapítható meg okozati összefüggés a Slimaluma® fogyasztása és az állítólagos hatás között. Ennek megfelelően az állítás nem engedélyezhető, mivel nem felel meg az 1924/2006/EK rendeletben meghatározott követelményeknek.
- (11) Miután 2009. november 10-én a Gencor Pacific Inc az 1924/2006/EK rendelet 13. cikke (5) bekezdésének megfelelően kérelmet nyújtott be, a Hatóságot felkérték, hogy véleményezzen egy olyan, egészségre vonatkozó állítást, mely szerint a *Caralluma fimbriata*-ból nyert etil-alkoholos/vizes kivonat (Slimaluma®) csökkentett energiafelvételt eredményez (a kérdés száma: EFSA-Q-2010-00030) ⁽²⁾. A kérelmező által javasolt állítás megfogalmazása az alábbi volt: „A Slimaluma® segít csökkenteni az energiafelvételt.”
- (12) A Bizottság és a tagállamok 2010. május 12-én megkapták a Hatóság tudományos véleményét, melyben az EFSA arra a következtetésre jutott, hogy a rendelkezésre bocsátott adatok alapján nem állapítható meg okozati összefüggés a Slimaluma® fogyasztása és az állítólagos hatás között. Ennek megfelelően az állítás nem engedélyezhető, mivel nem felel meg az 1924/2006/EK rendeletben meghatározott követelményeknek.
- (13) Miután 2009. november 10-én a Gencor Pacific Inc az 1924/2006/EK rendelet 13. cikke (5) bekezdésének megfelelően kérelmet nyújtott be, a Hatóságot felkérték, hogy véleményezzen egy olyan, egészségre vonatkozó állítást, mely szerint a *Caralluma fimbriata*-ból nyert etil-alkoholos/vizes kivonat (Slimaluma®) segít csillapítani az éhséget/étvágyat (a kérdés száma: EFSA-Q-2010-00031) ⁽³⁾. A kérelmező által javasolt állítás megfogalmazása az alábbi volt: „A Slimaluma® segít csillapítani az éhséget/étvágyat.”
- (14) A Bizottság és a tagállamok 2010. május 12-én megkapták a Hatóság tudományos véleményét, melyben az EFSA arra a következtetésre jutott, hogy a rendelkezésre bocsátott adatok alapján nem állapítható meg okozati összefüggés a Slimaluma® fogyasztása és a Hatóság által meghatározott kedvező élettani hatás között, nevezetesen, hogy a termék csökkenti az étvágyat, aminek következtében csökken az energiafelvétel. Ennek megfelelően az állítás nem engedélyezhető, mivel nem felel meg az 1924/2006/EK rendeletben meghatározott követelményeknek.
- (15) Miután 2009. október 2-án a Leiber GmbH az 1924/2006/EK rendelet 13. cikkének (5) bekezdésének megfelelően kérelmet nyújtott be, a Hatóságot felkérték, hogy fogalmazza meg véleményét a Yestimun® immunválaszokra gyakorolt hatásával kapcsolatos, egészségre vonatkozó állításról (a kérdés száma: EFSA-Q-2008-667) ⁽⁴⁾. A kérelmező által javasolt állítás megfogalmazása többek között a következő volt: „A Yestimun® erősíti a szervezet ellenálló képességét a téli időszakban.”
- (16) A Bizottság és a tagállamok 2010. május 27-én megkapták a Hatóság tudományos véleményét, melyben az EFSA arra a következtetésre jutott, hogy a rendelkezésre bocsátott adatok alapján nem állapítható meg okozati összefüggés a Yestimun® és a megfelelő veleszületett és szerzett immunválaszok között. Ennek megfelelően az állítás nem engedélyezhető, mivel nem felel meg az 1924/2006/EK rendeletben meghatározott követelményeknek.
- (17) Miután 2008. december 30-án a Laboratoires innéov SNC az 1924/2006/EK rendelet 13. cikke (5) bekezdésének megfelelően kérelmet nyújtott be, a Hatóságot felkérték, hogy fogalmazza meg véleményét egy egészségre vonatkozó állításról, mely szerint a feketeribiszke magolaj (*Ribes nigrum*), a halolaj, a paradicsomkivonatból nyert likopin (*Lycopersicon esculentum*), a C vitamin és az E vitamin segít javítani a száraz bőr állapotát (a kérdés száma: EFSA-Q-2009-00767) ⁽⁵⁾. A kérelmező által javasolt állítás megfogalmazása többek között a következő volt: „Segít javítani a száraz bőr állapotát.”

⁽¹⁾ The EFSA Journal 2010; 8 (5):1604.

⁽²⁾ The EFSA Journal 2010; 8 (5):1605.

⁽³⁾ The EFSA Journal 2010; 8 (5):1606.

⁽⁴⁾ The EFSA Journal 2010; 8 (5):1607.

⁽⁵⁾ The EFSA Journal 2010; 8 (5):1608.

- (18) A Bizottság és a tagállamok 2010. május 25-én megkapták a Hatóság tudományos véleményét, melyben az EFSA arra a következtetésre jutott, hogy a rendelkezésre bocsátott adatok alapján nem állapítható meg ok-okozati összefüggés a feketeribiszke magolaj (*Ribes nigrum*), a halolaj, a paradicsomkivonatból nyert likopin (*Lycopersicon esculentum*), a C vitamin és az E vitamin elegendő bevitele és az állítólagos hatás között. Ennek megfelelően az állítás nem engedélyezhető, mivel nem felel meg az 1924/2006/EK rendeletben meghatározott követelményeknek.
- (19) Az ebben a rendeletben előírt intézkedések meghatározása során figyelembe vették a kérelmezők és a nyilvánosság által a Bizottság számára az 1924/2006/EK rendelet 16. cikkének (6) bekezdésének megfelelően benyújtott észrevételeket is.
- (20) A Simaluma® termékkel kapcsolatos, egészségre vonatkozó állítások az 1924/2006/EK rendelet 13. cikke (1) bekezdésének c) pontjában említett, egészségre vonatkozó állítások, és ezért az említett rendelet 28. cikkének (6) bekezdésében megállapított átmeneti időszak vonatkozna rájuk. Mivel azonban a kérelmeket nem 2008. január 19. előtt nyújtották be, a rendelet 28. cikke (6) bekezdésének b) pontjában előírt követelmény nem teljesül, ezért ezekre az állításokra nem vonatkozhat az említett rendelet 28. cikkének (6) bekezdésében szereplő átmeneti időszak által biztosított előny.
- (21) A Yestimun® termékkel, valamint a feketeribiszke magolajjal (*Ribes nigrum*), a halolajjal, a paradicsomkivonatból nyert likopinnal (*Lycopersicon esculentum*), a C vitaminnal és az E vitaminnal kapcsolatos, egészségre vonatkozó állítások az 1924/2006/EK rendelet 13. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett, egészségre vonatkozó állítások, és ezért az említett rendelet 28. cikkének (5) bekezdésében megállapított átmeneti időszak vonatkozna rájuk. Mivel azonban a Hatóság arra a következtetésre jutott, hogy nem állapítható meg ok-okozati összefüggés az élelmiszerek és a velük kapcsolatban állított hatások között, a két állítás nem felel meg az 1924/2006/EK rendeletnek, és ezért nem vonatkozhat rájuk az említett cikkben szereplő átmeneti időszak által biztosított előny.
- (22) E rendeletnek való maradéktalan megfelelés érdekében az élelmiszer-ipari vállalkozóknak és az illetékes nemzeti hatóságoknak meg kell tenniük a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy legkésőbb e rendelet hatálybalépését követően hat hónappal a rendelet mellékletében felsorolt egészségre vonatkozó állításokat viselő termékek már ne legyenek elérhetőek a piacon.
- (23) Az ebben a rendeletben előírt intézkedések összhangban vannak az Élelmiszerlánc- és Állategészségügyi Állandó Bizottság véleményével, és sem az Európai Parlament, sem a Tanács nem ellenezte őket,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Az e rendelet mellékletében felsorolt, egészségre vonatkozó állítások nem vehetők fel az 1924/2006/EK rendelet 13. cikkének (3) bekezdésében említett, engedélyezett állítások uniós listájára.

Ugyanakkor a 2. cikkben említett időpont előtt forgalomba került, és ezeket az állításokat viselő termékek, vagy az időpont előtt már felcímkézett termékek az említett időponttól számítva legfeljebb hat hónapos időszakra forgalomban maradhatnak.

2. cikk

Ez a rendelet az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2011. május 4-én.

a Bizottság részéről

az elnök

José Manuel BARROSO

MELLÉKLET

Elutasított, egészségre vonatkozó állítások

Kérelem – az 1924/2006/EK rendelet vonatkozó rendelkezései	Tápanyag, anyag, élelmiszer vagy élelmiszercsoport	Állítás	Az EFSA véleményének hivatkozási száma
13. cikk (5) bekezdése. Egészségre vonatkozó állítás, mely újonnan felfedezett tudományos bizonyítékon alapul, és/vagy védett adatok védelmére irányuló kérelmet tartalmaz.	A <i>Caralluma fimbriata</i> -ból nyert etil-alkoholos/vizes kivonat (Slimaluma®)	A Slimaluma® segít csökkenteni a derék körfogatát	Q-2010-00027
13. cikk (5) bekezdése. Egészségre vonatkozó állítás, mely újonnan felfedezett tudományos bizonyítékon alapul, és/vagy védett adatok védelmére irányuló kérelmet tartalmaz.	A <i>Caralluma fimbriata</i> -ból nyert etil-alkoholos/vizes kivonat (Slimaluma®)	A Slimaluma® segít csökkenteni a testsírt	Q-2010-00028
13. cikk (5) bekezdése. Egészségre vonatkozó állítás, mely újonnan felfedezett tudományos bizonyítékon alapul, és/vagy védett adatok védelmére irányuló kérelmet tartalmaz.	A <i>Caralluma fimbriata</i> -ból nyert etil-alkoholos/vizes kivonat (Slimaluma®)	A Slimaluma® segít csökkenteni a testsúlyt	Q-2010-00029
13. cikk (5) bekezdése. Egészségre vonatkozó állítás, mely újonnan felfedezett tudományos bizonyítékon alapul, és/vagy védett adatok védelmére irányuló kérelmet tartalmaz.	A <i>Caralluma fimbriata</i> -ból nyert etil-alkoholos/vizes kivonat (Slimaluma®)	A Slimaluma® segít csökkenteni az energiafelvételt	Q-2010-00030
13. cikk (5) bekezdése. Egészségre vonatkozó állítás, mely újonnan felfedezett tudományos bizonyítékon alapul, és/vagy védett adatok védelmére irányuló kérelmet tartalmaz.	A <i>Caralluma fimbriata</i> -ból nyert etil-alkoholos/vizes kivonat (Slimaluma®)	A Slimaluma® segít csillapítani az éhséget/étvágyat	Q-2010-00031
13. cikk (5) bekezdése. Egészségre vonatkozó állítás, mely újonnan felfedezett tudományos bizonyítékon alapul, és/vagy védett adatok védelmére irányuló kérelmet tartalmaz.	Yestimun®	A Yestimun® erősíti a szervezet ellenálló képességét a téli időszakban	Q-2008-667
13. cikk (5) bekezdése. Egészségre vonatkozó állítás, mely újonnan felfedezett tudományos bizonyítékon alapul, és/vagy védett adatok védelmére irányuló kérelmet tartalmaz.	A feketeribiszke magolaj (<i>Ribes nigrum</i>), a halolaj, a paradicsomkivonatból nyert likopin (<i>Lycopersicon esculentum</i>), a C vitamin és az E vitamin elegye	Segít javítani a száraz bőr állapotát	Q-2009-00767

A BIZOTTSÁG 433/2011/EU VÉGREHAJTÁSI RENDELETE

(2011. május 4.)

a 882/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek bizonyos nem állati eredetű takarmányok és élelmiszerek behozatalára vonatkozó fokozott hatósági ellenőrzések tekintetében történő végrehajtásáról szóló 669/2009/EK bizottsági rendelet I. mellékletének módosításáról

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

uniós jogszabályok által előírt biztonsági követelményeknek, és körükben ezért a továbbiakban nincs szükség fokozott hatósági ellenőrzésre.

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a takarmány- és élelmiszerjog, valamint az állategészségügyi és az állatok kíméletére vonatkozó szabályok követelményeinek történő megfelelés ellenőrzésének biztosítása céljából végrehajtott hatósági ellenőrzésekről szóló, 2004. április 29-i 882/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ és különösen annak 15. cikke (5) bekezdésére,

mivel:

- (1) A 669/2009/EK bizottsági rendelet a 882/2004/EK rendelet I. mellékletében említett területekre történő beléptetési helyeken a 669/2009/EK rendelet ⁽²⁾ I. mellékletében (a továbbiakban: lista) felsorolt nem állati eredetű takarmányok és élelmiszerek behozatala tekintetében megállapítja a fokozott hatósági ellenőrzésre vonatkozó szabályokat.
- (2) A 669/2009/EK rendelet 2. cikke szerint a listát rendszeresen, legalább negyedévenként felül kell vizsgálni, legalább az e cikkben szereplő információforrások figyelembevételével.
- (3) Az élelmiszer- és takarmánybiztonsági riasztási rendszeren (RASFF) keresztül bejelentett élelmiszer-káresemények előfordulási gyakorisága és jelentősége, az Élelmiszerügyi és Állategészségügyi Hivatal harmadik országokban végzett vizsgálati kiküldetéseinek megállapításai, valamint a tagállamok által a 669/2009/EK rendelet 15. cikkének megfelelően benyújtott, a nem állati eredetű takarmányok és élelmiszerek szállítmányaira vonatkozó negyedéves jelentések azt mutatják, hogy a listát módosítani kell.
- (4) A lista módosításának elsősorban azon árucikkekre vonatkozó bejegyzések törlésére kell irányulnia, amelyek tekintetében a fenti információforrások azt mutatják, hogy elegendő mértékben megfelelnek a vonatkozó

- (5) Emellett bizonyos egyéb árucikkeket, amelyek tekintetében az információforrások a vonatkozó biztonsági követelményeknek való megfelelés olyan mértékű hiányát mutatják, amely a fokozott hatósági ellenőrzések bevezetését indokolja, fel kell venni a listára.
- (6) Ezért a listában a Törökországból és Thaiföldről származó behozatalokra vonatkozó bejegyzéseket ennek megfelelően módosítani kell.
- (7) Az uniós jogszabályok egyértelműsége érdekében a lista további kisebb pontosítására van szükség az Indiából származó okra és a Törökországból származó édes paprika behozatalára vonatkozó bejegyzések tekintetében.
- (8) A lista módosítását az árucikkekre vonatkozó bejegyzések törlése tekintetében minél előbb alkalmazni kell, mivel az eredeti biztonsági aggályok már elhárultak. Ennek megfelelően a módosításokat e rendelet hatálybalépésének napjától kell alkalmazni.
- (9) Figyelembe véve a 669/2009/EK rendelet I. mellékletében szükségessé vált módosítások számát, helyénvaló, hogy annak helyébe e rendelet mellékletének szövege lépjen.
- (10) A 669/2009/EK rendeletet ezért ennek megfelelően módosítani kell.
- (11) Az e rendeletben előírt intézkedések összhangban vannak az Élelmiszerlánc- és Állategészségügyi Állandó Bizottság véleményével,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

A 669/2009/EK rendelet I. mellékletének helyébe e rendelet mellékletének szövege lép.

⁽¹⁾ HL L 165., 2004.4.30., 1. o.

⁽²⁾ HL L 194., 2009.7.25., 11. o.

2. cikk

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő harmadik napon lép hatályba.

A rendeletet 2011. július 1-jétől kell alkalmazni.

A Törökországból származó cukkinire és körtére vonatkozó bejegyzések törlését azonban e rendelet hatálybalépésétől kell alkalmazni.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2011. május 4-én.

*a Bizottság részéről
az elnök*

José Manuel BARROSO

MELLÉKLET

„I. MELLÉKLET

(A) A kijelölt beléptetési helyen fokozott ellenőrzés alá eső, nem állati eredetű takarmányok és élelmiszerek

Takarmány és élelmiszer (tervezett felhasználás)	KN-kód ⁽¹⁾	Származási ország	Veszély	A fizikai és azonosság ellenőrzések gyakorisága (%)
— Földimogyoró, héjában	— 1202 10 90	Argentína	Aflatoxinok	10
— Földimogyoró, héj nélkül	— 1202 20 00			
— Amerikai mogyoróvaj	— 2008 11 10			
— Földimogyoró, másképp elkészítve vagy tartósítva	— 2008 11 91; 2008 11 96; 2008 11 98			
<i>(Takarmány és élelmiszer)</i>				
— Földimogyoró, héjában	— 1202 10 90	Brazília	Aflatoxinok	10
— Földimogyoró, héj nélkül	— 1202 20 00			
— Amerikai mogyoróvaj	— 2008 11 10			
— Földimogyoró, másképp elkészítve vagy tartósítva	— 2008 11 91; 2008 11 96; 2008 11 98			
<i>(Takarmány és élelmiszer)</i>				
Szárított térsztafélék <i>(Élelmiszer)</i>	ex 1902	Kína	Alumínium	10
— Hosszúbab (<i>Vigna unguiculata</i> spp. <i>sesquipedalis</i>)	— ex 0708 20 00; ex 0710 22 00	Dominikai Köztársaság	Peszticid-szer- maradék, amelyet többféle szer- maradék kimutatá- sára alkalmazott, GC-MS-en és LC- MS-en alapuló módszerrel vagy egyetlen szer- maradék vizsgálatára irányuló módsze- rekkel vizsgáltak ⁽³⁾	50
— Keserűdinnye (<i>Momordica charantia</i>)	— ex 0709 90 90; ex 0710 80 95			
— Lopótök (<i>Lagenaria siceraria</i>)	— ex 0709 90 90; ex 0710 80 95			
— Paprika (<i>Capsicum</i> spp.)	— 0709 60 10; 0709 60 99; 0710 80 51; 0710 80 59			
— Padlizsán	— 0709 30 00; ex 0710 80 95			
<i>(Élelmiszer – friss, hűtött vagy fagyasztott zöldség)</i>				
— Narancs (frissen vagy szárítva)	— 0805 10 20; 0805 10 80	Egyiptom	Peszticid-szer- maradék, amelyet többféle szer- maradék kimutatá- sára alkalmazott, GC-MS-en és LC- MS-en alapuló módszerrel vagy egyetlen szer- maradék vizsgálatára irányuló módsze- rekkel vizsgáltak ⁽⁷⁾	10
— Őszibarack	— 0809 30 90			
— Gránátalma	— ex 0810 90 95			
— Földieper	— 0810 10 00			
— Zöldbab	— ex 0708 20 00			
<i>(Élelmiszer - friss gyümölcs- és zöldségfélék)</i>				

Takarmány és élelmiszer (tervezett felhasználás)	KN-kód ⁽¹⁾	Származási ország	Veszély	A fizikai és azonosítási ellenőrzések gyakorisága (%)
— Földimogyoró, héjában — Földimogyoró, héj nélkül — Amerikai mogyoróvaj (Takarmány és élelmiszer)	— 1202 10 90 — 1202 20 00 — 2008 11 10	Ghána	Aflatoxinok	50
Curry (<i>Bergera/Murraya koenigii</i>) (Élelmiszer – friss fűszernövények)	ex 1211 90 85	India	Peszticid-szer-maradék, amelyet többféle szer-maradék kimutatására alkalmazott, GC-MS-en és LC-MS-en alapuló módszerrel vagy egyetlen szer-maradék vizsgálatára irányuló módszerekkel vizsgáltak ⁽²⁾	10
— Chilipaprika (<i>Capsicum annuum</i>) egészben — Chilipaprika (<i>Capsicum annuum</i>) zúzva vagy őrölve — Chilipaprikából készült termékek (curry) — Szerecsendió (<i>Myristica fragrans</i>) — Szerecsendió-virág (<i>Myristica fragrans</i>) — Gyömbér (<i>Zingiber officinale</i>) — <i>Curcuma longa</i> (kurkuma) (Élelmiszer – szárított fűszer)	— ex 0904 20 10 — ex 0904 20 90 — 0910 91 05 — 0908 10 00 — 0908 20 00 — 0910 10 00 — 0910 30 00	India	Aflatoxinok	50
— Földimogyoró, héjában — Földimogyoró, héj nélkül — Amerikai mogyoróvaj — Földimogyoró, másképp elkészítve vagy tartósítva (Takarmány és élelmiszer)	— 1202 10 90 — 1202 20 00 — 2008 11 10 — 2008 11 91; 2008 11 96; 2008 11 98	India	Aflatoxinok	20
Friss okra (Élelmiszer)	ex 0709 90 90	India	Peszticid-szer-maradék, amelyet többféle szer-maradék kimutatására alkalmazott, GC-MS-en és LC-MS-en alapuló módszerrel vagy egyetlen szer-maradék vizsgálatára irányuló módszerekkel vizsgáltak ⁽²⁾	10
Görögdinnye (<i>egusi, Citrullus lanatus</i>) magja és abból készült termékek (Élelmiszer)	ex 1207 99 97; ex 1106 30 90; ex 2008 99 99;	Nigéria	Aflatoxinok	50
Basmati rizs közvetlen emberi fogyasztásra (Élelmiszer - hántolt rizs)	ex 1006 30	Pakisztán	Aflatoxinok	20

Takarmány és élelmiszer (tervezett felhasználás)	KN-kód ⁽¹⁾	Származási ország	Veszély	A fizikai és azonossági ellenőrzések gyakorisága (%)
— Chilipaprika (<i>Capsicum annuum</i>) egészben	— ex 0904 20 10	Peru	Aflatoxinok és ochratoxin A	10
— Chilipaprika (<i>Capsicum annuum</i>) zúzva vagy őrölve	— ex 0904 20 90			
(Élelmiszer – szárított fűszerek)				
— Földimogyoró, héjában	— 1202 10 90	Dél-Afrika	Aflatoxinok	10
— Földimogyoró, héj nélkül	— 1202 20 00			
— Amerikai mogyoróvaj	— 2008 11 10			
— Földimogyoró, másképp elkészítve vagy tartósítva	— 2008 11 91; 2008 11 96; 2008 11 98			
(Takarmány és élelmiszer)				
— friss chilipaprika (<i>Capsicum</i> spp.)	ex 0709 60 10, ex 0710 80 51; ex 0709 60 99, ex 0710 80 59	Thaiföld	Peszticid-szer-maradék, amelyet többféle szer-maradék kimutatására alkalmazott, GC-MS-en és LC-MS-en alapuló módszerrel vagy egyetlen szer-maradék vizsgálatára irányuló módszerekkel vizsgáltak ⁽⁹⁾	10
(Élelmiszer)				
— Korianderlevél	— ex 0709 90 90	Thaiföld	Szalmonella ⁽⁶⁾	10
— Bazsalikom (indiai, édes)	— ex 1211 90 85			
— Menta	— ex 1211 90 85			
(Élelmiszer – friss fűszernövények)				
— Korianderlevél	— ex 0709 90 90	Thaiföld	Peszticid-szer-maradék, amelyet többféle szer-maradék kimutatására alkalmazott, GC-MS-en és LC-MS-en alapuló módszerrel vagy egyetlen szer-maradék vizsgálatára irányuló módszerekkel vizsgáltak ⁽⁴⁾	20
— Bazsalikom (indiai, édes)	— ex 1211 90 85			
(Élelmiszer – friss fűszernövények)				
— Hosszúbab (<i>Vigna unguiculata</i> spp. <i>sesquipedalis</i>)	— ex 0708 20 00; ex 0710 22 00	Thaiföld	Peszticid-szer-maradék, amelyet többféle szer-maradék kimutatására alkalmazott, GC-MS-en és LC-MS-en alapuló módszerrel vagy egyetlen szer-maradék vizsgálatára irányuló módszerekkel vizsgáltak ⁽⁴⁾	50
— Padlizsán	— 0709 30 00; ex 0710 80 95			
— Káposztafélék	— 0704; ex 0710 80 95			
(Élelmiszer – friss, hűtött vagy fagyasztott zöldség)				

Takarmány és élelmiszer (tervezett felhasználás)	KN-kód ⁽¹⁾	Származási ország	Veszély	A fizikai és azonossági ellenőrzések gyakorisága (%)
— Édes paprika (<i>Capsicum annuum</i>) — Paradicsom (Élelmiszer – friss, hűtött vagy fagyasztott zöldség)	— 0709 60 10; 0710 80 51 — 0702 00 00; 0710 80 70	Törökország	Peszticid-szermaradék, amelyet többféle szermaradék kimutatására alkalmazott, GC-MS-en és LC-MS-en alapuló módszerrel vagy egyetlen szermaradék vizsgálatára irányuló módszerekkel vizsgáltak ⁽⁸⁾	10
Szárított szőlő (Élelmiszer)	0806 20	Üzbegisztán	Ochratoxin A	50
— Chilipaprika (<i>Capsicum annuum</i>) zúzva vagy őrölve — Chilipaprikából készült termékek (curry) — <i>Curcuma longa</i> (kurkuma) (Élelmiszer – szárított fűszer) — Pálmaolaj (Élelmiszer)	— ex 0904 20 90 — 0910 91 05 — 0910 30 00 — ex 1511 10 90	Valamennyi harmadik ország	Szudánszínezékek	10

⁽¹⁾ Amennyiben egy adott KN-kód alá tartozó termékek közül csak bizonyos termékek esetében kötelező a vizsgálat, és az áru-nomenklatúrában e kód alá nem tartozik meghatározott albontás, a KN-kód az »ex« jelölést kapja (például ex 1006 30: kizárólag közvetlen emberi fogyasztásra szánt basmati rizs).

⁽²⁾ Különösen a következő szermaradékok: acefát, metamidofosz, triazofosz, endoszulfán, monokrotofosz.

⁽³⁾ Különösen a következő szermaradékok: amitraz, acefát, aldikarb, benomil, karbendazim, klór-fenapir, klórpirifosz, CS2 (ditiokarbamátok), diafentiuron, diazinon, diklórfosz, dikofol, dimetoát, endoszulfán, fenamidon, imidakloprid, malation, metamidofosz, metiokarb, metomil, monokrotofosz, ometoát, oxamil, profenofosz, propikonazol, tiabendazol, tiakloprid.

⁽⁴⁾ Különösen a következő szermaradékok: acefát, karbaril, karbendazim, karbofurán, klórpirifosz, klórpirifosz-metil, dimetoát, etion, malation, metalaxil, metamidofosz, metomil, monokrotofosz, ometoát, profenofosz, protiofosz, quinalfosz, triadimefon, triazofosz, dikrotofosz, EPN, triforin.

⁽⁵⁾ Különösen a következő szermaradékok: triazofosz, oxidemeton-metil, klórpirifosz, acetamiprid, tiametoxám, klotianidin, metamidofosz, acefát, propargit, monokrotofosz.

⁽⁶⁾ Referencia-módszer: EN/ISO 6579, vagy a 2073/2005/EK bizottsági rendelet (HL L 338., 2005.12.22., 1. o.) 5. cikke szerint a referenciamódszerre vonatkozóan validált módszer.

⁽⁷⁾ Különösen a következő szermaradékok: karbendazim, ciflutrin, ciprodinil, diazinon, dimetoát, etion, fenitrotrion, fenpropatrin, fludioxonil, hexaflumuron, lambda-cihalotrin, metiokarb, metomil, ometoát, oxamil, fentoát, tiofanát-metil.

⁽⁸⁾ Különösen a következő szermaradékok: methomil, oxamil, karbendazim, klotofentzin, diafentiuron, dimetoát, formetanát, malation, procimidon, tetradifon, tiofanát-metil.

⁽⁹⁾ Különösen a következő szermaradékok: karbofurán, metomil, ometoát, dimetoát, triazofosz, malation, profenofosz, protiofosz, etion, karbendazim, triforin, procimidon, formetanát.

(B) Fogalom meghatározások

E melléklet alkalmazásában a »szudánszínezékek« megnevezés a következő vegyi anyagokra vonatkozik:

- i. Szudán I (CAS-szám: 842-07-9);
- ii. Szudán II (CAS-szám 3118-97-6);
- iii. Szudán III (CAS-szám 85-86-9);
- iv. Bíborvörös; vagy szudán IV (CAS-szám: 85-83-6)."

A BIZOTTSÁG 434/2011/EU VÉGREHAJTÁSI RENDELETE**(2011. május 4.)****az egyes gyümölcs- és zöldségfélék behozatali árának meghatározására szolgáló behozatali átalányértékek megállapításáról**

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a mezőgazdasági piacok közös szervezésének létrehozásáról, valamint egyes mezőgazdasági termékekre vonatkozó egyedi rendelkezésekről szóló, 2007. október 22-i 1234/2007/EK tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ (az egységes közös piac-szervezésről szóló rendelet),tekintettel a gyümölcs- és zöldségágazatban a 2200/96/EK, a 2201/96/EK és az 1182/2007/EK tanácsi rendeletre vonatkozó végrehajtási szabályok megállapításáról szóló, 2007. december 21-i 1580/2007/EK bizottsági rendeletre ⁽²⁾ és különösen annak 138. cikke (1) bekezdésére,

mivel:

Az Uruguayi Forduló többoldalú kereskedelmi tárgyalásai eredményeinek megfelelően az 1580/2007/EK rendelet a mellékletében szereplő termékek és időszakok tekintetében meghatározza azokat a szempontokat, amelyek alapján a Bizottság rögzíti a harmadik országokból történő behozatalra vonatkozó átalányértékeket,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Az 1580/2007/EK rendelet 138. cikkében említett behozatali átalányértékeket e rendelet melléklete határozza meg.

2. cikk

Ez a rendelet 2011. május 5-én lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2011. május 4-én.

*a Bizottság részéről,
az elnök nevében,*José Manuel SILVA RODRÍGUEZ
mezőgazdasági és vidékfejlesztési főigazgató⁽¹⁾ HL L 299., 2007.11.16., 1. o.⁽²⁾ HL L 350., 2007.12.31., 1. o.

MELLÉKLET

Az egyes gyümölcs- és zöldségfélék behozatali árának meghatározására szolgáló behozatali átalányértékek

(EUR/100 kg)

KN-kód	Országkód ⁽¹⁾	Behozatali átalányérték
0702 00 00	JO	78,3
	MA	36,6
	TN	109,4
	TR	82,9
	ZZ	76,8
0707 00 05	TR	120,3
	ZZ	120,3
0709 90 70	JO	78,3
	MA	78,8
	TR	105,4
	ZZ	87,5
0709 90 80	EC	33,0
	ZZ	33,0
0805 10 20	EG	49,1
	IL	59,9
	MA	44,1
	TN	57,6
	TR	67,8
	ZZ	55,7
0805 50 10	TR	54,5
	ZZ	54,5
0808 10 80	AR	96,6
	BR	76,7
	CL	80,3
	CN	112,1
	MA	86,7
	NZ	93,2
	US	127,4
	UY	51,8
	ZA	79,7
	ZZ	89,4

⁽¹⁾ Az országoknak az 1833/2006/EK bizottsági rendeletben (HL L 354., 2006.12.14., 19. o.) meghatározott nomenklatúrája szerint. A „ZZ” jelentése „egyéb származás”.

IV

(Az EK-Szerződés, az EU-Szerződés és az Euratom-Szerződés alapján 2009. december 1-je előtt elfogadott jogi aktusok)

AZ EFTA FELÜGYELETI HATÓSÁG HATÁROZATA 254/09/COL

(2009. június 10.)

az állami támogatások anyagi jogi és eljárásjogi szabályainak az állami támogatásra vonatkozó jogszabályok nemzeti bíróságok általi végrehajtásáról szóló új fejezet beiktatása révén, hetvenegyedik alkalommal történő módosításáról

AZ EFTA FELÜGYELETI HATÓSÁG ⁽¹⁾,

TEKINTETTEL az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra ⁽²⁾ és különösen annak 61–63. cikkére és 26. jegyzőkönyvére,

TEKINTETTEL az EFTA-államok közötti, Felügyeleti Hatóság és Bíróság létrehozásáról szóló megállapodásra ⁽³⁾, és különösen annak 24. cikkére és 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjára,

MIVEL a Felügyeleti és Bírósági megállapodás 24. cikke értelmében a Hatóság érvényt szerez az EGT-megállapodás állami támogatásra vonatkozó rendelkezéseinek,

MIVEL a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján a Hatóság köteles közleményeket vagy iránymutatásokat kiadni az EGT-megállapodás által szabályozott ügyekben, amennyiben ezen megállapodás vagy a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás kifejezetten így rendelkezik, vagy amennyiben a Hatóság ezt szükségesnek ítéli,

EMLÉKEZTETVE az állami támogatás terén a Hatóság által 1994. január 19-én elfogadott eljárásjogi és anyagi jogi szabályokra ⁽⁴⁾,

⁽¹⁾ A továbbiakban: a Hatóság.

⁽²⁾ A továbbiakban: EGT-megállapodás.

⁽³⁾ A továbbiakban: Felügyeleti és Bírósági Megállapodás.

⁽⁴⁾ Az EFTA Felügyeleti Hatóság által 1994. január 19-én elfogadott és közzétett, az EGT-megállapodás 61. és 62. cikkének, valamint a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve 1. cikkének alkalmazására és értelmezésére vonatkozó iránymutatás, közzétéve: az Európai Unió Hivatalos Lapja (a továbbiakban: HL) L 231., 1994.9.3. 1. o. és 32. EGT-kiegészítés, 1994.9.3., 1. o. Az iránymutatást legutóbb 2009. április 22-én módosították. A továbbiakban: az állami támogatásokról szóló iránymutatás. Az állami támogatásokról szóló iránymutatás frissített változata a Hatóság honlapján található:
<http://www.eftasurv.int/fieldsOfWork/fieldStateaid/guidelines/>

MIVEL 2009. február 25-én az Európai Közösségek Bizottsága (a továbbiakban: Európai Bizottság) közleményt fogadott el az állami támogatásra vonatkozó jogszabályok nemzeti bíróságok általi végrehajtásáról ⁽⁵⁾,

MIVEL ez a közlemény az Európai Gazdasági Térséget is érinti,

MIVEL az EGT állami támogatási szabályainak egységes alkalmazását az Európai Gazdasági Térség egész területén biztosítani kell,

MIVEL az EGT-megállapodáshoz csatolt XV. melléklet végén szereplő „ÁLTALÁNOS MEGJEGYZÉSEK” cím II. pontja értelmében a Hatóság a Bizottsággal folytatott konzultációt követően elfogadja az Európai Bizottság által elfogadott jogi aktusoknak megfelelő jogi aktusokat,

az Európai Bizottsággal folytatott konzultációt követően,

EMLÉKEZTETVE ARRRA, hogy a Hatóság 2009. április 22-i levelében felkérte az EFTA-államokat, hogy nyújtsák be a kérdéssel kapcsolatos észrevételeiket,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Az állami támogatásokról szóló iránymutatást az állami támogatásra vonatkozó jogszabályok nemzeti bíróságok általi végrehajtásáról szóló új fejezet beiktatásával módosítani kell. Az új fejezet e határozat mellékletében található.

2. cikk

Az EFTA Felügyeleti Hatóság és a nemzeti bíróságok állami támogatások terén folytatott együttműködéséről szóló jelenlegi fejezetet el kell hagyni.

⁽⁵⁾ HL C 85., 2009.4.9., 1. o.

3. cikk

Csak az angol nyelvű szöveg hiteles.

Kelt Brüsszelben, 2009. június 10-én.

az EFTA Felügyeleti Hatóság részéről

Per SANDERUD
elnök

Kurt JÄGER
testületi tag

MELLÉKLET

AZ ÁLLAMI TÁMOGATÁSRA VONATKOZÓ JOGSZABÁLYOK NEMZETI BÍRÓSÁGOK ÁLTALI VÉGREHAJTÁSA ⁽¹⁾

BEVEZETÉS

1. Az Európai Bizottság közleményt bocsátott ki az állami támogatásra vonatkozó jogszabályok Közösség tagállamainak nemzeti bíróságai általi végrehajtásáról ⁽²⁾. Ez a nem kötelező erejű jogi aktus tartalmazza az Európai Bizottság által az állami támogatások terén alkalmazott elveket és szabályokat, és vázolja az Európai Bizottság és a Közösség tagállamainak nemzeti bíróságai közötti együttműködés tervezett módjait is.
2. Az EFTA Felügyeleti Hatóság (a továbbiakban: a Hatóság) véleménye szerint a fent említett közlemény EGT-vonatkozású. Az egyenlő versenyfeltételek fenntartása és az állami támogatásra vonatkozó EGT-szabályok egységes alkalmazásának biztosítása érdekében a Hatóság elfogadja a jelen fejezetet, mindvégig figyelmet fordítva az EFTA-államok nemzeti bíróságainak függetlenségére.
3. A Hatóság elkötelezett a jogellenes és összeegyeztethetetlen állami támogatásokkal szembeni szigorú fellépés mellett. Annak ellenére, hogy a nemzeti bíróságok előtti, magánfelek általi tényleges jogérvényesítés az állami támogatásban eddig csak viszonylag korlátozott szerepet játszott, a Hatóság úgy véli, hogy a magánfelek által indított keresetek jelentős előnyökkel járhatnak az állami támogatásra vonatkozó politika tekintetében. A nemzeti bíróságok előtt zajló eljárások alkalmas biztosítanak harmadik személyek számára arra, hogy közvetlenül nemzeti szinten kezeljenek és oldjanak meg számos állami támogatással kapcsolatos kérdést. Ezen túlmenően a nemzeti bíróságok igen hatékony jogorvoslatokat kínálhatnak a panaszosoknak az állami támogatásra vonatkozó szabályok megsértése esetén. Ez viszont hozzájárulhat a nagyobb általános állami támogatási fegyelemhez.
4. E fejezet legfőbb célja, hogy tájékoztassa a nemzeti bíróságokat és harmadik feleket az állami támogatásra vonatkozó szabályok megsértése esetén rendelkezésre álló jogorvoslatokról, és iránymutatást nyújtson részükre e szabályok gyakorlati alkalmazására vonatkozóan. A Hatóság ezen túlmenően a nemzeti bíróságokkal folytatott együttműködés fejlesztésére törekszik azáltal, hogy gyakorlatiasabb eszközöket vezet be a nemzeti bírák mindennapi munkájának támogatása céljából.
5. E fejezet az EFTA Felügyeleti Hatóság által kiadott, az állami támogatásokról szóló iránymutatásnak a nemzeti bíróságok és az EFTA Felügyeleti Hatóság állami támogatások terén folytatott együttműködéséről szóló jelenlegi fejezete ⁽³⁾ helyébe lép, és nem sérti az EGT-megállapodás és a szabályozási rendelkezések EFTA-Bíróság általi értelmezését.

1. A NEMZETI BÍRÓSÁGOK SZEREPE AZ ÁLLAMI TÁMOGATÁSRA VONATKOZÓ JOG VÉGREHAJTÁSÁBAN

1.1. Általános kérdések

1.1.1. Az állami támogatás meghatározása

6. Az első kérdés, amellyel a nemzeti bíróságok és az esetleges panaszosok szembesülnek, az, hogy a szóban forgó intézkedés valóban az EGT-megállapodás 61. cikkének értelmében vett állami támogatás-e.
7. Az EGT-megállapodás 61. cikkének (1) bekezdése a következőre vonatkozik: „az EK-tagállamok vagy az EFTA-államok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a Szerződő Felek közötti kereskedelmet”.
8. Az állami támogatás fogalma nem korlátozódik a támogatásokra ⁽⁴⁾. Kiterjed többek között az adókedvezményekre és a közalapokból olyan körülmények között megvalósított beruházásokra is, amelyek között egy magánbefektető tartózkodna a beruházásban való részvételtől ⁽⁵⁾. E tekintetben lényegtelen, hogy a támogatást közvetlenül az állam vagy az általa a támogatás kezelésére létrehozott, illetve kijelölt állami vagy magánszervek nyújtják-e ⁽⁶⁾. Ahhoz

⁽¹⁾ Ez a fejezet az állami támogatásra vonatkozó jogszabályok nemzeti bíróságok általi végrehajtásáról szóló bizottsági közleménynek (HL C 85., 2009.4.9., 1. o.) felel meg, és a Hatóság állami támogatásokról szóló iránymutatásának a nemzeti bíróságok és az EFTA Felügyeleti Hatóság állami támogatások terén folytatott együttműködéséről szóló jelenlegi fejezete (HL L 274., 2000.10.26., 19. o. és 48. EGT-kiegészítés, 2000.10.26., 33. o.) helyébe lép.

⁽²⁾ A Bizottság közleménye az állami támogatásra vonatkozó jogszabályok nemzeti bíróságok általi végrehajtásáról (HL C 85., 2009.4.9., 1. o.).

⁽³⁾ A fejezet a nemzeti bíróságok és a Bizottság állami támogatások terén folytatott együttműködéséről szóló bizottsági közleménynek (HL C 312., 1995.11.23., 8. o.) felel meg, és a Hatóság és a nemzeti bíróságok közötti együttműködés és információcsere mechanizmusait vezette be.

⁽⁴⁾ A C-308/01. sz., GIL Insurance és társai ügyben hozott ítélet (EBHT 2004., I-4777. o.) 69. pontja; a C-387/92. sz., Banco Exterior de España kontra Ayuntamiento de Valencia ügyben hozott ítélet (EBHT 1994., I-877. o.) 13. pontja; a C-295/97. sz. Piaggio-ügyben hozott ítélet (EBHT 1999., I-3735. o.) 34. pontja; a C-39/94. sz. SFEL-ügyben hozott ítélet 58. pontja; a C-237/04. sz. Enirisorse-ügyben hozott ítélet (EBHT 2006., I-2843. o.) 42. pontja; valamint a C-66/02. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben hozott ítélet (EBHT 2005., I-10901. o.) 77. pontja.

⁽⁵⁾ Lásd Jacobs főtanácsnok C-278/92., C-279/92. és C-280/92. sz., Spanyolország kontra Bizottság egyesített ügyekre vonatkozó indítványának (EBHT 1994. I-4103. o.) 28. pontját: „állami támogatást nyújtanak akkor, amikor a tagállam olyan pénzeszközöket bocsát egy vállalkozás rendelkezésére, amelyeket szokványos esetekben a rendes kereskedelmi kritériumokat alkalmazó magánbefektetők nem biztosítanának, figyelmen kívül hagyva a társadalmi, politikai, illetve humánus természetű egyéb szempontokat”.

⁽⁶⁾ A 290/83. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben hozott ítélet (EBHT 1985., 439. o.) 14. pontja; és a C-482/99. sz., Franciaország kontra Bizottság ügyben hozott ítélet (EBHT 2002., I-4397. o.) 36–42. pontja.

azonban, hogy az állam részéről érkező támogatás állami támogatásnak minősüljön, annak bizonyos vállalkozásokat vagy bizonyos áruk termelését kell előnyben részesítenie (szelektivitás), szemben azokkal az általános intézkedésekkel, amelyekre az EGT-megállapodás 61. cikkének (1) bekezdése nem vonatkozik (7). Ezen túlmenően a támogatásnak torzítania kell a versenyt, illetve annak torzításával kell fenyegetnie, valamint érintenie kell az EGT-megállapodás szerződő felei közötti kereskedelmet (8).

9. Az EFTA-Bíróság és a közösségi bíróságok ítélkezési gyakorlata (9), valamint a Hatóság és az Európai Bizottság határozatai gyakran foglalkoztak azzal a kérdéssel, hogy bizonyos intézkedések állami támogatásnak minősülnek-e. Ezen túlmenően a Hatóság részletes útmutatást adott ki egy sor összetett kérdéssel, mint például a magánbefektető elvének alkalmazása (10) és a magánhitelezői teszt (11), azok a körülmények, amelyek mellett az állami kezességvállalást állami támogatásnak kell tekinteni (12), az állami földterületek értékesítésének kezelése (13), az export-hitel-biztosítás (14), a vállalkozások közvetlen adóztatása (15) a kockázati-tőke-befektetések (16), valamint a kutatási, fejlesztési és innovációs célú állami támogatások (17). Ezenkívül a Bizottság de minimis küszöbérték alatti támogatásra vonatkozó rendeletét (18) is belefoglalták az EGT-megállapodásba. Az EFTA-Bíróság és az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlata, a Hatóság útmutatása és a döntéshozatali gyakorlat értékes segítséget jelenthet a nemzeti bíróságok és az esetleges panaszosok számára az állami támogatás fogalmának meghatározása tekintetében.
10. Ha kétséges az állami támogatásnak minősülés, a nemzeti bíróságok e fejezet 73. szakasza alapján kérhetik a Hatóság véleményét. Ez nem érinti azt a lehetőséget, hogy a nemzeti bíróság az ügyet a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 34. cikke értelmében az EFTA-Bíróság elé terjessze tanácsadói vélemény kibocsátása céljából.

(7) Az e megkülönböztetésre vonatkozó egyértelmű elemzés megtalálható Darmon főtanácsnok C-72/91. és C-73/91. sz., Sloman Neptun kontra Bodo Ziesemer egyesített ügyekre vonatkozó indítványában (EBHT 1993., I-887. o.). Lásd még az E-5/04., E-6/04. és E-7/04. sz., Fesil and Finnford és társai kontra EFTA Felügyeleti Hatóság egyesített ügyekben hozott ítélet (EFTA bírósági jelentés 2005., 121. o.) 76–87. pontját és az E-6/98. sz., Norvégia kormánya kontra EFTA Felügyeleti Hatóság ügyben hozott ítélet (EFTA bírósági jelentés 1999., 74. o.) 33–38. pontját.

(8) Lásd az E-5/04., E-6/04. és E-7/04. sz., Fesil and Finnford és társai kontra EFTA Felügyeleti Hatóság egyesített ügyekben hozott ítélet (EBHT 2006., I-5293. o.) 33–36. pontját; a C-222/04. sz., Cassa di Risparmio de Firenze és társai ügyben hozott ítélet (EBHT 2006., I-289. o.) 139–141. pontját; és a C-310/99. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben hozott ítélet (EBHT 2002., I-2289. o.) 84–86. pontját.

(9) Jó példa erre az Európai Bíróság Altmark-ítélete (a C-280/00. sz., Altmark Trans GmbH és Regierungsräsidium Magdeburg kontra Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH ügyben hozott ítélet [EBHT 2003., I-7747. o.]). Lásd még például az E-6/98. sz., Norvégia kormánya kontra EFTA Felügyeleti Hatóság ügyet és az E-5/04., E-6/04. és E-7/04. sz., Fesil and Finnford és társai kontra EFTA Felügyeleti Hatóság egyesített ügyekben hozott ítélet 76–87. pontját.

(10) A magánhitelezői tesztről általában lásd a C-142/87. sz., Belgium kontra Bizottság (Tubemeuse) ügyet (EBHT 1990., I-959. o.); a C-305/89. sz., Olaszország kontra Bizottság (Alfa Romeo) ügyben hozott ítélet (EBHT 1991., I-1603. o.) 19. és 20. pontját. Részletes indoklásához lásd a T-228/99. és T-233/99. sz., Westdeutsche Landesbank Girozentrale kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet (EBHT 2003., II-435. o.) 245. és azt követő pontjait. Lásd még a Hatóság állami támogatásokról szóló iránymutatásának az állami hatóságok vállalati tőkerészesedéséről szóló fejezetét (HL L 231., 1994.9.3., 1. o. és 32. EGT-kiegészítés, 1994.9.3., 1. o.). A fejezet az EGK-Szerződés [ex] 92. és 93. cikkének az állami részesedésekre vonatkozó alkalmazásáról szóló, 9-1984. sz. EK-hirlevélben alapszik (az Európai Közösségek Hírlevele 9-1984.), amely az EGT-megállapodásba a XV. melléklet 9. pontjaként került be. Lásd még a Hatóság állami támogatásokról szóló iránymutatásának az állami támogatásokra vonatkozó rendelkezéseknek a feldolgozóiparban működő közvállalkozásokra történő alkalmazásáról szóló fejezetét (HL L 231., 1994.9.3., 1. o. és 32. EGT-kiegészítés, 1994.9.3., 1. o.). A fejezet az EGK-Szerződés [ex] 92. és 93. cikkének, valamint a 80/723/EGK bizottsági irányelv 5. cikkének a feldolgozóiparban a közvállalkozásokra történő alkalmazásáról szóló bizottsági közleménynek (HL C 307., 1993.11.13., 3. o.) felel meg. Ennek az elvnek a repülőterek finanszírozásával kapcsolatban való alkalmazásáról lásd a Hatóság állami támogatásokról szóló iránymutatásának a repülőterek finanszírozására és a regionális repülőterekről közlekedő légitársaságoknak nyújtott indulási célú állami támogatásokról szóló fejezetét (HL L 62., 2008.3.6., 30. o. és 12. EGT-kiegészítés, 2008.3.6., 3. o.). A fejezet a repülőterek finanszírozására és a regionális repülőterekről közlekedő légitársaságoknak nyújtott indulási célú állami támogatásokra vonatkozó közösségi iránymutatásoknak (HL C 312., 2005.12.9., 1. o., 42–52. pont) felel meg.

(11) A C-342/96. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben hozott ítélet (EBHT 1999., I-2459. o.) 34. pontja; valamint a C-256/97. sz., DM Transport ügyben hozott ítélet (EBHT 1999., I-3913. o.) 25. pontja.

(12) A Hatóság állami támogatásokról szóló iránymutatásának a kezességvállalás formájában nyújtott állami támogatásról szóló fejezete (még nem tették közzé). A fejezet az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a kezességvállalás formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról szóló bizottsági közleménynek (HL C 155., 2008.6.20., 10. o.) felel meg.

(13) A Hatóság állami támogatásokról szóló iránymutatásának a hatóságok általi földterület- és ingatlanértékesítésben foglalt állami támogatások összetevőiről szóló fejezete (HL L 137., 2000.6.8., 28. o. és 26. EGT-kiegészítés 2000.6.8., 19. o.). A fejezet a hatóságok általi földterület- és épületértékesítés állami támogatási elemeiről szóló bizottsági közleménynek (HL C 209., 1997.7.10., 3. o.) felel meg.

(14) A Hatóság állami támogatásokról szóló iránymutatásának a rövid lejáratú exporthitel-biztosításról szóló fejezete (HL L 120., 1998.4.23., 27. o. és 16. EGT-kiegészítés, 1998.4.23., 1. o.), legutóbb módosította a Hatóság 95/06/COL határozata (HL L 324., 2006.11.23., 38. o. és 57. EGT-kiegészítés, 2006.11.23., 28. o.). A fejezet a legutóbb az EK-Szerződés 93. cikkének (1) bekezdése értelmében a Szerződés 92. és 93. cikkének a rövid lejáratú exporthitel-biztosításra történő alkalmazásáról szóló közlemény módosításáról szóló, a Bizottságnak a tagállamokhoz címzett közleményével (HL C 325., 2005.12.22., 22. o.) módosított, az EK-Szerződés 93. cikkének (1) bekezdése értelmében, a Szerződés 92. és 93. cikkének a rövid lejáratú exporthitel-biztosításra történő alkalmazásáról szóló, a Bizottság által a tagállamokhoz címzett közleménynek (HL C 281., 1997.9.17., 4. o.) felel meg.

(15) A Hatóság állami támogatásokról szóló iránymutatásának az állami támogatási szabályoknak a vállalkozások közvetlen adóztatásával kapcsolatban alkalmazásáról szóló fejezete (HL L 137., 2000.6.8., 20. o. és 26. EGT-kiegészítés 2000.6.8., 10. o.). A fejezet az állami támogatásokkal kapcsolatos szabályoknak a vállalkozások közvetlen adóztatásával kapcsolatos intézkedésekre történő alkalmazásáról szóló bizottsági közleménynek (HL C 384., 1998.12.10., 3. o.) felel meg.

(16) A Hatóság állami támogatásokról szóló iránymutatásának a kis- és középvállalkozásokba történő kockázati-tőke-befektetések előmozdítását célzó állami támogatásokról szóló fejezete (még nem tették közzé). A fejezet a kis- és középvállalkozásokba történő kockázati-tőke-befektetések előmozdítását célzó állami támogatásokról szóló közösségi iránymutatáson (HL C 194., 2006.8.18., 2. o.) alapul.

(17) A Hatóság állami támogatásokról szóló iránymutatásának a kutatáshoz, fejlesztéshez és innovációhoz nyújtott állami támogatásokról szóló fejezete (még nem tették közzé). A fejezet a kutatáshoz, fejlesztéshez és innovációhoz nyújtott állami támogatások közösségi keretrendszerének (HL C 323., 2006.12.30., 1. o.) felel meg.

(18) Az EGT-megállapodás XV. mellékletének 1ea. pontjába a 29/2007 EGT Vegyes Bizottsági határozattal (HL L 209., 2007.8.9., 52. o. és 38. EGT-kiegészítés, 2007.8.9., 34. o.) átvett, a Szerződés 87. és 88. cikkének a de minimis támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2006. december 15-i 1998/2006/EK bizottsági rendelet (HL L 379., 2006.12.28., 5. o.).

1.1.2. A felfüggesztési kötelezettség

11. A Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikke (3) bekezdésének utolsó mondata értelmében az EFTA-államok a Hatóság előzetes jóváhagyása nélkül nem hajthatnak végre állami támogatási intézkedéseket (a továbbiakban: felfüggesztési kötelezettség):

„Az EFTA Felügyeleti Hatóságot az észrevételei megtételéhez szükséges időben tájékoztatni kell minden támogatás nyújtására és módosítására irányuló szándékról. Ha a Hatóság úgy ítéli meg, hogy ez a szándék az EGT-megállapodás 61. cikke értelmében nem egyeztethető össze az EGT-megállapodásban foglaltak érvényesülésével, haldéktalanul megindítja a (2) bekezdés szerinti eljárást. Amíg ebben az eljárásban végső határozat nem születik, az érintett állam a tervezett intézkedéseket nem hajthatja végre.”⁽¹⁹⁾

12. Számos olyan körülmény van azonban, amelyek között az állami támogatás a Hatóság előzetes jóváhagyása nélkül is jogszerűen végrehajtható:
- a) Ez a helyzet, ha az intézkedés az általános csoportmentességi rendelet⁽²⁰⁾ hatálya alá tartozik. Amennyiben egy intézkedés az általános csoportmentességi rendelet valamennyi követelményének megfelel, az EFTA-állam mentesül a tervezett támogatási intézkedés bejelentésére irányuló kötelezettség alól, a felfüggesztési kötelezettséget pedig nem kell alkalmazni.
- b) Hasonlóképpen, a létező támogatásokra⁽²¹⁾ nem vonatkozik a felfüggesztési kötelezettség. Ezek közé tartozik többek közt az EFTA-állam EGT-megállapodáshoz való csatlakozása előtt már létező támogatási program alapján, vagy a Hatóság által korábban már jóváhagyott támogatási program alapján nyújtott támogatás⁽²²⁾.
13. A nemzeti bíróságok előtt állami támogatási ügyekben folyó eljárások olykor az általános csoportmentességi rendelet és/vagy egy létező vagy jóváhagyott támogatási program alkalmazhatóságát is érinthetik. Amennyiben a rendelet vagy egy program alkalmazhatóságáról van szó, a nemzeti bíróság csak azt vizsgálhatja, hogy a rendelet vagy a program valamennyi feltétele teljesül-e. Nem vizsgálhatja egy támogatási intézkedés összeegyeztethetőségét, akkor sem, ha ez nem áll fenn, hiszen ennek vizsgálata a Hatóság kizárólagos felelőssége⁽²³⁾.
14. Ha a nemzeti bíróságnak arról kell határoznia, hogy az intézkedés egy jóváhagyott támogatási program hatálya alá tartozik-e, csak azt ellenőrizheti, hogy a jóváhagyó határozat valamennyi feltétele teljesül-e. Amennyiben a nemzeti szinten felmerült kérdések a Hatóság egy határozatának érvényességére vonatkoznak, ajánlott, hogy a nemzeti bíróság a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 34. cikkében foglalt eljárást alkalmazza⁽²⁴⁾. A Hatóság szóban forgó határozata érvényességének tanácsadói vélemény révén történő megkérdőjelezésének lehetősége azonban már nem áll rendelkezésre, amennyiben a panaszos minden kétséget kizáróan megtámadhatta volna a határozatot az EFTA-Bíróság előtt a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 36. cikke szerint, de elmulasztotta ezt megtenni⁽²⁵⁾.
15. A nemzeti bíróság e fejezet 2. szakasza értelmében kikérheti a Hatóság véleményét, ha kétségei merülnek fel a csoportmentességi rendelet vagy egy létező vagy jóváhagyott támogatási program alkalmazhatóságát illetően.

1.1.3. Az EFTA Felügyeleti Hatóság és a nemzeti bíróságok mindenkori szerepe

16. Mind a nemzeti bíróságok, mind pedig a Hatóság alapvető, de eltérő szerepet játszanak az állami támogatás végrehajtásával összefüggésben⁽²⁶⁾.

⁽¹⁹⁾ A felfüggesztési kötelezettséget megismétli a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve II. részének 3. cikke, amely az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendeletet (HL L 83., 1999.3.27., 1. o.) (a továbbiakban: eljárási rendelet) tükrözi. A 659/1999/EK rendeletet emellett a 164/2006 EGT Vegyes Bizottsági határozat (HL L 65., 2002.3.7., 46. o. és 13. EGT-kiegészítés, 2002.3.7., 26. o.) belefoglalta az EGT-megállapodás 26. jegyzőkönyvébe. A támogatás nyújtásának pontos idejével kapcsolatban lásd a Szerződés 87. és 88. cikkének a de minimis támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2006. december 15-i 1998/2006/EK bizottsági rendelet (HL L 379., 2006.12.28., 5. o.) (10) preambulumbekendését. A rendeletet az EGT-megállapodás XV. mellékletének 1a. pontjába a 29/2002 EGT Vegyes Bizottsági határozat (HL L 209., 2007.8.9., 52. o. és 38. EGT-kiegészítés, 2007.8.9., 34. o.) foglalta bele.

⁽²⁰⁾ Az EGT-megállapodás XV. mellékletének 1j. pontjába a 120/2008 EGT Vegyes Bizottsági határozattal (HL L 339., 2008.12.18., 111. o. és 79. EGT-kiegészítés, 2008.12.18., 20. o.) átvett, a Szerződés 87. és 88. cikke alkalmazásában a támogatások bizonyos fajtáinak a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról szóló, 2008. augusztus 6-i 800/2008/EK bizottsági rendelet (HL L 214., 2008.8.9., 3. o.). Az új rendszerre való áttérésre vonatkozó szabályokat a rendelet 44. cikke tartalmazza. Az általános csoportmentességi rendelet az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a képzési támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2001. január 12-i 68/2001/EK bizottsági rendelet (HL L 10., 2001.1.13., 20. o.), az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a kis- és középvállalkozásoknak nyújtott állami támogatásokra történő alkalmazásáról szóló, 2001. január 12-i 70/2001/EK bizottsági rendelet (HL L 10., 2001.1.13., 33. o.), az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a foglalkoztatásra nyújtott állami támogatásra történő alkalmazásáról szóló, 2002. december 12-i 2204/2002/EK bizottsági rendelet (HL L 10., 2001.1.13., 3. o.), a Szerződés 87. és 88. cikkének a nemzeti regionális beruházási támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2006. október 24-i 1628/2006/EK bizottsági rendelet (HL L 10., 2001.1.13., 29. o.) helyébe lépett.

⁽²¹⁾ Lásd a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve II. része 1. cikkének b) pontját.

⁽²²⁾ Ez nem alkalmazandó, amikor a program maga írja elő bizonyos támogatási típusok esetében az egyedi bejelentésre vonatkozó kötelezettséget. A létező támogatás fogalmával kapcsolatban lásd még a C-44/93. sz., Namur-Les assurances du crédit kontra Office national du croûre és a Belga Állam ügyben hozott ítélet (EBHT. 1994., I-3829. o.) 28–34. pontját, és az E-5/04., E-6/04. és E-7/04. sz., Fesil and Finnford és társai kontra EFTA Felügyeleti Hatóság egyesített ügyekben hozott ítélet 157. pontját.

⁽²³⁾ Lásd a 17. pontot.

⁽²⁴⁾ A visszafizetési határozatokhoz lásd a Hatóság állami támogatásokról szóló iránymutatásának a jogellenes és összeegyeztethetetlen támogatások visszafizetéséről szóló fejezetének 53–57. pontját.

⁽²⁵⁾ A C-188/92. sz., TWD Textilwerke Deggendorf kontra Németország ügyben hozott ítélet (EBHT 1994., I-833. o.) 17., 25. és 26. pontja; lásd még a C-346/03. és C-529/03. sz., Atzeni és társai egyesített ügyekben hozott ítélet (EBHT 2006., I-1875. o.) 31. pontját; valamint a C-232/05. sz., Bizottság kontra Franciaország („Scott”) ügyben hozott ítélet (EBHT 2006., I-10071.) 59. pontját.

⁽²⁶⁾ A C-368/04. sz., Transalpine Ölleitung in Österreich ügyben hozott ítélet 37. pontja; a C-261/01. és C-262/01. sz., Van Calster és Cleeren egyesített ügyekben hozott ítélet (EBHT 2003., I-12249. o.) 74. pontja; és a C-39/94. sz., SFEI és társai ügyben hozott ítélet 41. pontja.

17. A Hatóság legfőbb szerepe a javasolt támogatási intézkedések EGT-megállapodásban foglaltak érvényesülésével való összeegyeztethetőségének értékelése a megállapodás 61. cikkének (2) és (3) bekezdésében megállapított kritériumok alapján. Az összeegyeztethetőség értékelése a Hatóság kizárólagos felelősségi körébe tartozik, ahol a felülvizsgálatot az EFTA-bíróság végzi. A nemzeti bíróságok nem rendelkeznek hatáskörrel arra, hogy egy állami támogatási intézkedést az EGT-megállapodás 61. cikkének (2) vagy (3) bekezdésével összeegyeztethetőnek nyilvánítsanak ⁽²⁷⁾.
18. A nemzeti bíróság szerepe a szóban forgó támogatási intézkedéstől, valamint attól függ, hogy ezen intézkedést megfelelően bejelentették-e, és hogy azt a Hatóság jóváhagyta-e:
- a) A nemzeti bíróságokat felkérhetik arra, hogy avatkozzanak be olyan ügyekben, amikor egy EFTA-állam hatósága ⁽²⁸⁾ a felfüggesztési kötelezettség tiszteletben tartása nélkül állami támogatást nyújtott. Ez a helyzet előállhat azért, mert a támogatást egyáltalán nem jelentették be, vagy pedig azért, mert a nemzeti hatóság az EFTA Felügyeleti Hatóság jóváhagyásának megszerzését megelőzően hajtotta azt végre. A nemzeti bíróságok szerepe ezekben az esetekben a támogatás jogellenes végrehajtásával érintett egyének jogainak védelme ⁽²⁹⁾;
- b) A nemzeti bíróságok a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve II. része 14. cikkének (1) bekezdése értelmében elfogadott visszafizetési határozatok végrehajtásában is fontos szerepet játszanak, amennyiben a Hatóság értékelése alapján arra a következtetésre jut, hogy a jogellenesen nyújtott támogatás összeegyeztethetetlen az EGT-megállapodásban foglaltak érvényesülésével és elrendeli, hogy az érintett EFTA-állam fizettesse vissza a kedvezményezett az összeegyeztethetetlen támogatást. A nemzeti bíróságok ilyen esetekben való részvétele általában a nemzeti hatóságok által kiadott visszafizetésre való felszólítás jogszerűségének felülvizsgálatára vonatkozóan a kedvezményezettek által benyújtott keresetkből fakad. Ugyanakkor a nemzeti eljárási jogtól függetlenül más típusú jogi eljárás is lehetséges lehet (mint pl. az EFTA-állam hatóságainak fellépései a kedvezményezett ellen a Hatóság visszafizetési határozatának teljes mértékű végrehajtása érdekében).
19. Az egyének érdekeinek védelme során a nemzeti bíróságoknak teljes mértékben tiszteletben kell tartaniuk a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikke (3) bekezdésének hatékonyságát és az EGT-piac érdekeit.
20. A nemzeti bíróságok által a fenti helyzetekben játszott szerepet részletesebben e fejezet 20. és b) szakasza tartalmazza.
- 1.2. A nemzeti bíróságok szerepe a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikke (3) bekezdésének érvényesítésében – jogellenes állami támogatás**
21. Az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint az EK-Szerződés a 88. cikk (3) bekezdésében – amelyet a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikke (3) bekezdésének utolsó mondata tükröz – rögzített felfüggesztési kötelezettség is közvetlen hatályú egyéni jogokat keletkeztet az érintett felek (pl. a kedvezményezett versenytársai) számára ⁽³⁰⁾. Ezek az érintett felek például a támogatást nyújtó EK-tagállam ellen az illetékes nemzeti bíróságnál kezdeményezett perben érvényesíthetik jogaikat. Az állami támogatások területén a nemzeti bíróságok egyik legfontosabb szerepe az ilyen peres ügyek lefolytatása, és ezáltal a versenytársak jogainak védelme az EK-Szerződés 88. cikkének (3) bekezdése szerint.
22. A nemzeti bíróságok az EFTA-államokban ugyanezt a feladatot töltik be. Az EFTA-államokban azonban az EGT-jog belső hatályát az alkotmányjog szabályozza, az EGT-megállapodás 35. jegyzőkönyvére tekintettel. A 35. jegyzőkönyv értelmében az EFTA-államoknak biztosítaniuk kell, szükség esetén külön törvényi rendelkezés útján, hogy a végrehajtott EGT-rendeletek és egyéb törvényi rendelkezések közötti ellentmondások esetén a végrehajtott EGT-rendeletek elsőbbséget élvezzenek. Az EFTA-Bíróság szerint a magánszemélyeknek és a gazdasági szereplőknek jogosultnak kell lenniük arra, hogy nemzeti szinten az EGT-jog rendelkezéseiből eredő – az adott nemzeti jogrendszer részét alkotó vagy annak részévé tett – jogokra hivatkozzanak és azokat érvényesítsék ⁽³¹⁾, ha ezek feltétlenek és kellően pontosak ⁽³²⁾. A Hatóság véleménye szerint és az Európai Bíróságnak az EK-Szerződés 88. cikke (3) bekezdésének azonos rendelkezésére vonatkozó ítélkezési gyakorlatával összhangban a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdése eleget tesz az EGT-megállapodás 35. jegyzőkönyvéből eredő implicit kritériumoknak, vagyis feltétlen és kellően pontos.

⁽²⁷⁾ A C-199/06. sz., CELF és Ministre de la Culture et de la Communication ügyben hozott ítélet (EBHT 2008., I-469. o.) 38. pontja; a C-17/91 sz., Lornoy és társai kontra Belga Állam ügyben hozott ítélet (EBHT 1992., I-6523. o.) 30. pontja; valamint a C-354/90. sz., Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires és társai kontra Franciaország ügyben hozott ítélet 14. pontja.

⁽²⁸⁾ Ez magában foglalja a nemzeti, regionális és helyi szintű hatóságokat.

⁽²⁹⁾ A C-368/04. sz., Transalpine Ölleitung in Österreich ügyben hozott ítélet 38. és 44. pontja; a C-261/01. és C-262/01. sz., Van Calster és Cleeren egyesített ügyekben hozott ítélet 75. pontja; és a C-295/97. sz. Piaggio-ügyben hozott ítélet 31. pontja.

⁽³⁰⁾ A 6/64. sz., Costa kontra E.N.E.L. ügyben hozott ítélet (EBHT 1964., 1141. o.); a 120/73. sz., Lorenz GmbH kontra Bundesrepublik Deutschland és társai ügyben hozott ítélet (EBHT 1973., 1471. o.) 8. pontja; valamint a C-354/90. sz., Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires és társai kontra Franciaország ügyben hozott ítélet 11. pontja.

⁽³¹⁾ Ebben az összefüggésben lásd még a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás preambulumát, amely egyértelművé teszi, hogy „az EGT-megállapodás Szerződő Feleinek célja az, hogy a bíróságok függetlenségének tiszteletben tartása mellett elérjék és megőrizzék az egységes értelmezést és alkalmazást az EGT-megállapodás, valamint a közösségi joganyag olyan rendelkezései tekintetében, amelyeknek a lényeges tartalma bekerült ebbe a megállapodásba, továbbá, hogy a négy szabadság, valamint a versenyfeltételek tekintetében az egyének és a gazdasági szereplők egyenlő bánásmódban részesüljenek”. A preambulumban rögzíti továbbá, hogy „e megállapodás 1–4. jegyzőkönyve alkalmazása során kellő figyelmet kell fordítani az Európai Közösségek Bizottságának e megállapodás hatálybalépését megelőzően követett jogi és igazgatási gyakorlatára.”

⁽³²⁾ Az E-1/94. sz., Ravintoloitsijain Liiton Kustannus Oy Restamark ügyben hozott ítélet (EFTA bírósági jelentés 1994-1995., 15. o.) 77. pontja.

23. A tény, hogy a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikke (3) bekezdésének utolsó mondatát az EFTA-államok átvették nemzeti jogrendjükbe⁽³³⁾, lehetőséget biztosít az érintett feleknek, hogy a nemzeti bíróságok előtt fellépjenek a felfüggesztésről szóló rendelkezés megsértésével szemben. Következésképpen a nemzeti bíróságnak valamennyi megfelelő eszközt és jogorvoslatot igénybe kell vennie és a nemzeti jog valamennyi vonatkozó rendelkezését alkalmaznia kell annak érdekében, hogy érvényt szerezzen a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikke (3) bekezdésének utolsó mondatát végrehajtó nemzeti jognak⁽³⁴⁾.
24. A nemzeti bíróságok által ezzel összefüggésben játszott alapvető fontosságú szerep abból a tényből is ered, hogy a Hatóságnak a versenytársak és más harmadik személyek jogellenes támogatással szembeni védelmére irányuló saját hatásköre korlátozott. A leglényegesebb, hogy a Hatóság nem fogadhat el egy visszafizettetést elrendelő végleges határozatot pusztán amiatt, mert a támogatást nem jelentették be a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikke (3) bekezdésével összhangban⁽³⁵⁾. A Hatóságnak ennél fogva teljes összegeyzetethetőségi értékelést kell lefolytatnia, függetlenül attól, hogy a felfüggesztési kötelezettséget betartották-e vagy sem⁽³⁶⁾. Ez az értékelés időigényes lehet, a Hatóságnak az előzetes visszafizetési határozatok kibocsátására irányuló hatáskörére pedig igen szigorú jogi követelmények vonatkoznak⁽³⁷⁾.
25. Következésképpen a nemzeti bíróságokhoz benyújtott keresetek fontos jogorvoslati eszközt kínálnak a versenytársak és más, a jogellenes állami támogatással érintett harmadik felek részére. A nemzeti bíróságok által nyújtható jogorvoslatok többek között az alábbiak:
- a jogellenes támogatás kifizetésének megakadályozása;
 - a jogellenes támogatás visszafizettetése (az összegeyzetethetőségtől függetlenül);
 - a jogellenes támogatás kamatainak visszafizettetése;
 - kártérítés fizetése a versenytársak és más harmadik személyek felé; és
 - a jogellenes támogatással szembeni ideiglenes intézkedések.
26. Az említett jogorvoslatokat e fejezet 26–52. szakasza részletesebben tartalmazza.
- 1.2.1. *A jogellenes támogatás kifizetésének megakadályozása*
27. A nemzeti bíróságok kötelesek védeni a felfüggesztési kötelezettség megsértésével érintett személyek jogait. A nemzeti bíróságoknak ezért a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikke (3) bekezdésének megsértése esetén a nemzeti joggal összhangban valamennyi megfelelő jogi lépést meg kell tenniük⁽³⁸⁾. A nemzeti bíróságok kötelezettségei azonban nem korlátozódnak a már kifizetett jogellenes támogatásokra. Kötelezettségeik azokra az esetekre is kiterjednek, amikor jogellenes kifizetés fog bekövetkezni. A nemzeti bíróságoknak védeniük kell a személyek jogait e jogok esetleges figyelmen kívül hagyásával szemben⁽³⁹⁾. A tervbe vett jogellenes támogatás kifizetését a nemzeti bíróság tehát köteles megakadályozni.
28. A nemzeti bíróságoknak a jogellenes támogatás kifizetésének megakadályozására irányuló kötelezettsége a nemzeti jog értelmében rendelkezésre álló különféle keresetípusoktól függően sokféle eljárási keretben merülhet fel. A

⁽³³⁾ A felfüggesztési rendelkezést Izlandon a versenyről szóló, többször módosított 44/2005. törvény (Samkeppnislög) 30. cikke hajtja végre (Jogi Közlöny, A. rész, 2005. május 20.), Norvégiában pedig a 2003. február 21-i 198. rendelkezés (Forskrift om gjennomføring av EØS-avtalens vedlegg til Protokoll 3 om nærmere regler for anvendelsen av EF-traktatens artikkel 93 [prosedyreforordningen]) 1. §-a, amelyet a 2003. február 21-i királyi rendelettel fogadtak el az állami támogatásról szóló, többször módosított 1992. november 27-i 117. törvény alapján, lásd az EGT-megállapodás 61. cikkét. A 198. rendelkezést legutóbb a 2006. március 3-i 277. rendelkezés módosította, amelyet az azonos dátumú királyi rendelettel fogadtak el. Mivel Liechtensteinban monista rendszer érvényesül, a felfüggesztési rendelkezés mint olyan része a liechtensteini belső jogrendnek (Liechtensteinisches Landesgesetzblatt, Jahrgang 1995, 72. szám, 1995. április 28.).

⁽³⁴⁾ Az EGT-megállapodás 3. cikke (1) bekezdésében foglalt elvnek való megfelelés során azonban az egyes EFTA-államok belső jogrendszerének feladata meghatározni azt a jogi eljárást, amellyel ezt az eredményt el lehet érni, lásd a 120/73. sz., Lorenz GmbH kontra Bundesrepublik Deutschland és társai ügyben hozott ítélet (EBHT 1973., 1471. o.) 9. pontját.

⁽³⁵⁾ A C-301/87. sz., Franciaország kontra Bizottság („Boussac”) ügyben hozott ítélet (EBHT 1990., I-307. o.), és a C-142/87. sz., Belgium kontra Bizottság („Tubemeuse”) ügyben hozott ítélet (EBHT 1990., I-15. o.).

⁽³⁶⁾ A C-301/87. sz., Franciaország kontra Bizottság („Boussac”) ügyben hozott ítélet 17–23. pontja; a C-142/87. sz., Belgium kontra Bizottság („Tubemeuse”) ügyben hozott ítélet 15–19. pontja; a C-354/90. sz., Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires és társai kontra Franciaország ügyben hozott ítélet 14. pontja, valamint a C-199/06. sz., CELF és Ministre de la Culture et de la Communication ügyben hozott ítélet 38. pontja.

⁽³⁷⁾ Vö. a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve II. része 11. cikkének (2) bekezdésével, amely előírja, hogy ne legyen kétség az érintett intézkedés támogatás jellege felől, hogy sürgős intézkedésre legyen szükség, valamint hogy fennálljon annak kockázata, hogy egy versenytársat jelentős és helyrehozhatatlan kár ér.

⁽³⁸⁾ A C-354/90. sz., Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires és társai kontra Franciaország ügyben hozott ítélet 12. pontja; a C-39/94. sz., SFEI és társai ügyben hozott ítélet 40. pontja; a C-368/04. sz., Transalpine Ölleitung in Österreich ügyben hozott ítélet 47. pontja; valamint a C-199/06. sz., CELF és Ministre de la Culture et de la Communication ügyben hozott ítélet 41. pontja.

⁽³⁹⁾ A C-368/04. sz., Transalpine Ölleitung in Österreich ügyben hozott ítélet 38. és 44. pontja; a C-261/01. és C-262/01. sz., Van Calster és Cleeren egyesített ügyekben hozott ítélet 75. pontja; és a C-295/97. sz. Piaggio-ügyben hozott ítélet 31. pontja.

panaszos igen gyakran a jogellenes állami támogatás nyújtásáról szóló nemzeti jogi aktus érvényességének megtámadásával próbálkozik. Ilyen esetekben a jogellenes kifizetés megakadályozása általában logikus következménye azon tény megállapításának, hogy a támogatás nyújtására vonatkozó jogi aktus érvénytelen, mert az EFTA-állam megsértette a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikke (3) bekezdését⁽⁴⁰⁾.

1.2.2. A jogellenes támogatás visszafizettetése

29. Amennyiben a nemzeti bíróság jogellenesen nyújtott támogatással szembeáll, a jogellenességnek a nemzeti jog szerinti valamennyi jogi következményét ki kell mértenie. A nemzeti bíróságnak tehát elvileg el kell rendelnie a jogellenes állami támogatás kedvezményezettől történő teljes visszafizettetését⁽⁴¹⁾. A jogellenesen nyújtott támogatás teljes visszafizettetése része a nemzeti bíróság azon kötelezettségének, hogy védje a felperesnek (pl. a versenytárs) a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdése szerinti egyéni jogait. A nemzeti bíróság visszafizetésekre vonatkozó kötelezettsége tehát nem függ a támogatási intézkedésnek az EGT-megállapodás 61. cikkének (2) vagy (3) bekezdésével való összeegyeztethetőségétől.
30. Mivel a nemzeti bíróságoknak azok összeegyeztethetőségétől függetlenül kell elrendelniük a jogellenes támogatás teljes visszafizettetését, a visszafizetetésre gyorsabban sor kerülhet egy nemzeti bíróság előtt, mint egy, a Hatóságnál benyújtott panaszon keresztül. Valójában – a Hatóságtól eltérően⁽⁴²⁾ – a nemzeti bíróság annak megállapítására szorítkozhat és arra is kell szorítkoznia, hogy az intézkedés állami támogatásnak minősül-e és hogy arra vonatkozik-e a felfüggesztési kötelezettség.
31. A nemzeti bíróságok visszafizetetés előírására vonatkozó kötelezettsége azonban nem abszolút. A SFEI-ügyben hozott ítélet⁽⁴³⁾ értelmében létezhetnek olyan kivételes körülmények, amelyekben egy jogellenes állami támogatás visszafizettetése nem volna helyénvaló. Az ezzel összefüggésben alkalmazandó jogi követelményeknek hasonlóan kell lenniük a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve II. része 14. és 15. cikke szerint alkalmazandókhoz⁽⁴⁴⁾. Más szóval: azok a körülmények, amelyek nem akadályoznák a Hatóság által kiadandó visszafizetési határozatot, nem indokolhatják, hogy egy nemzeti bíróság tartózkodjon a teljes visszafizetetés elrendelésétől. A feltételek, amelyeket az EFTA-bíróság e tekintetben alkalmazni fog, nagyon szigorúak⁽⁴⁵⁾. Az EFTA-Bíróság és az Európai Bíróság által követett megközelítéssel összhangban egy jogellenesen nyújtott támogatás kedvezményezettje nem hivatkozhat jogos elvárásokra a Hatóság visszafizetési határozatával szemben⁽⁴⁶⁾. Ez azért van, mert egy körültekintően eljáró gazdasági szereplő meg tudott volna győződni arról, hogy az általa kapott támogatást bejelentették-e vagy sem⁽⁴⁷⁾.
32. Egy különös és konkrét ténynek kellett tehát jogos elvárásokat támasztania a kedvezményezett részére ahhoz, hogy indokolt legyen, hogy a nemzeti bíróság miért nem rendeli el a visszafizetést a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdésére hivatkozással⁽⁴⁸⁾. Ez lehet a helyzet akkor, ha maga a Hatóság nyújtott pontos biztosítékokat arra vonatkozóan, hogy a kérdéses intézkedés nem minősül állami támogatásnak, vagy hogy az nem tartozik a felfüggesztési kötelezettség hatálya alá⁽⁴⁹⁾.
33. Az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlatával⁽⁵⁰⁾ összhangban a nemzeti bíróságnak megszűnik egy jogellenes állami támogatás teljes visszafizetetésének elrendelésére irányuló kötelezettsége, ha a nemzeti bíróság ítéletének meghozataláig a Hatóság már úgy határozott, hogy a támogatás összeegyeztethető az EGT-megállapodásban foglaltak érvényesülésével. Mivel a felfüggesztési kötelezettség célja annak biztosítása, hogy kizárólag összeegyeztethető támogatást lehessen végrehajtani, ez a cél már nem lehet veszélyben akkor, ha a Hatóság már megerősítette az

⁽⁴⁰⁾ Az EK-Szerződés 88. cikke (3) bekezdésének tagállam általi megsértésével kapcsolatos esetekben a támogatásról szóló jogi aktus érvénytelensége vonatkozásában lásd a C-354/90. sz., Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires és társai kontra Franciaország ügyben hozott ítélet 12. pontját; szemléltetésként lásd még a Németországi Szövetségi Bíróság („Bundesgerichtshof”) 2003. április 4-i ítéletét (V ZR 314/02., VIZ 2003., 340. o.) és 2004. január 20-i ítéletét (XI ZR 53/03, NVWZ 2004, 636. o.).

⁽⁴¹⁾ A C-71/04. sz., Xunta de Galicia ügyben hozott ítélet (EBHT 2005., I-7419. o.) 49. pontja; a C-39/94. sz., SFEI és társai ügyben hozott ítélet 40. és 68. pontja; és a C-354/90. sz., Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires és társai kontra Franciaország ügyben hozott ítélet 12. pontja.

⁽⁴²⁾ Amelynek összeegyeztethetőségi vizsgálatot kell lefolytatnia a visszafizetetés elrendelése előtt.

⁽⁴³⁾ A C-39/94. sz., SFEI és társai ügyben hozott ítélet 70. és 71. pontja, hivatkozva Jacobs főtanácsnok ezen ügyre vonatkozó indítványának 73–75. pontjára; lásd még a 223/85. sz., RSV kontra Bizottság ügyben hozott ítélet (EBHT 1987., 4617. o.) 17. pontját; és a C-5/89. sz., Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet (EBHT 1990., I-3437. o.) 16. pontját.

⁽⁴⁴⁾ Az e tekintetben alkalmazott követelményeket illetően lásd Jacobs főtanácsnok C-39/94. sz., SFEI és társai ügyre vonatkozó indítványának 75. pontját.

⁽⁴⁵⁾ A 14. cikk csak akkor mentesít a Hatóság által elrendelt visszafizetési kötelezettség alól, ha a visszafizetetés ellentétes lenne az EGT-jog általános elveivel. Az egyetlen eset, amikor egy EFTA-állam tartózkodhat a Hatóság visszafizetési határozatának végrehajtásától, amikor az ilyen visszafizetetés objektív módon lehetetlen lenne, lásd a Hatóság állami támogatásokról szóló iránymutatásának a jogellenes és összeegyeztethetetlen állami támogatások visszafizetetéséről szóló 17. fejezetét (még nem tették közzé). A fejezet a tagállamokat a jogellenes és összeegyeztethetetlen állami támogatások visszafizetetésére felszólító bizottsági határozatok hatékony végrehajtásáról szóló bizottsági közleménynek (HL C 272., 2007.11.15., 4. o.) felel meg. Lásd még a C-177/06. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben hozott ítélet (EBHT 2007., I-7689. o.) 46. pontját.

⁽⁴⁶⁾ Az E-5/04., E-6/04. és E-7/04. sz., Fesil and Finnjord és társai kontra EFTA Felügyeleti Hatóság egyesített ügyekben hozott ítélet 171. pontja és az E-2/05. sz., EFTA Felügyeleti Hatóság kontra Izlandi Köztársaság ügyben hozott ítélet (EFTA bírósági jelentés 2005., 205. o.) 26. pontja. Lásd még a C-5/89 sz., Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet 14. pontját; a C-169/95. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben hozott ítélet (EBHT 1997., I135. o.) 51. pontját; és a C-148/04. sz., Unicredito Italiano ügyben hozott ítélet (EBHT 2005., I-11137. o.) 104. pontját.

⁽⁴⁷⁾ A C-5/89 sz., Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet 14. pontja; a C-24/24. sz., Alcan Deutschland ügyben hozott ítélet (EBHT 1997., I-1591. o.) 25. pontja; és a C-346/03. és C-529/03. sz., Atzeni és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 64. pontja.

⁽⁴⁸⁾ Lásd Jacobs főtanácsnok C-39/94. sz., SFEI és társai ügyre vonatkozó indítványának 73. pontját; és a 223/85. sz., RSV kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 17. pontját.

⁽⁴⁹⁾ A C-182/03. és C-217/03 sz., Belgium és Forum 187 kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet (EBHT 2006., I-5479. o.) 147. pontja.

⁽⁵⁰⁾ A C-199/06. sz., CELF és Ministre de la Culture et de la Communication ügyben hozott ítélet 45., 46. és 55. pontja; valamint a C-384/07. sz. Wienstrom-ügyben 2008. december 11-én hozott ítélet (még nem tették közzé) 28. pontja.

összegezethetőséget⁽⁵¹⁾. Ennélfogva a nemzeti bíróságnak az egyéni jogok védelmére irányuló, a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdése szerinti kötelezettsége érintetlen marad, ha a Hatóság nem hozott még határozatot, függetlenül attól, hogy a Hatóság eljárása zajlik-e már vagy sem⁽⁵²⁾.

34. Míg a Hatóság pozitív határozata után a nemzeti bíróságot már nem terheli a teljes visszafiztetés elrendelésére irányuló EGT-jogi kötelezettség, a *nemzeti jog* értelmében még létezhet ilyen visszafizetési kötelezettség⁽⁵³⁾. Amennyiben azonban létezik ilyen visszafizetési kötelezettség, akkor ez nem érinti az EFTA-államnak a támogatás ezt követő újbóli nyújtásához való jogát.
35. Ha a nemzeti bíróság úgy határozott, hogy a jogellenes támogatást a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikke (3) bekezdésének megsértésével fizették ki, a támogatást számszerűsíteni kell a visszafizetett összeg meghatározása érdekében. Az EFTA-Bíróság és az Európai Közösség bíróságainak az EGT-megállapodás 61. cikke (1) bekezdésének és az EK-Szerződés 87. cikke (1) bekezdésének alkalmazására vonatkozó joggyakorlatának, valamint a Hatóság útmutatásainak és a döntéshozatali gyakorlatnak segítenie kell a bíróságot e tekintetben. Amennyiben a nemzeti bíróság nehézségekbe ütközik a támogatás összegének kiszámítása során, a Hatóság segítségét kérheti az e fejezet 73. szakaszában meghatározottaknak megfelelően.

1.2.3. A kamat visszafizetése

36. A jogellenes támogatásból származó gazdasági előny nem korlátozódik annak névleges összegére. A kedvezményezett ezen felül a támogatás idő előtti végrehajtásából eredő pénzügyi előnyben is részesül. Ez abból adódik, hogy ha a támogatást bejelentették volna a Hatóságnak, akkor a kifizetésre később került volna sor (már ha egyáltalán sor került volna rá). Ez pedig arra kényszerítette volna a kedvezményezettet, hogy a megfelelő pénzeszegeket a tőkepiacokon vegye kölcsön, ami piaci kamat megfizetésével jár.
37. E jogtalan időelőny miatt, amennyiben a Hatóság elrendeli a visszafizetést, a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 14. cikkének (2) bekezdése nemcsak a támogatás névleges összegének visszafizetését írja elő, hanem a jogellenes támogatás kedvezményezett rendelkezésére bocsátásának napjától a tényleges visszafizetés napjáig tartó időszakra felszámított kamat megtérítését is. Az ezzel összefüggésben alkalmazandó kamatlábat a Hatóság 2004. július 14-i 195/04/COL határozata⁽⁵⁴⁾ határozza meg.
38. Az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlatával⁽⁵⁵⁾ összhangban és a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikke (3) bekezdésének érvényesítésére tekintettel a nemzeti bíróságoknak vissza kell fizetnie a támogatás idő előtti végrehajtásából eredő pénzügyi előnyt (a továbbiakban: a jogellenes támogatás kamata). A jogellenes támogatás idő előtti végrehajtásának következtében a versenytársak a körülményektől függően legalábbis korábban szenvedik el a támogatás hatásait, mint versenykörülmények között kellett volna. A kedvezményezett ezért indokolatlanul előnyhöz jutott⁽⁵⁶⁾.
39. A nemzeti bíróság azon kötelezettsége, hogy elrendelje a jogellenes támogatás kamatának megfizetését, kétféleképpen állhat elő:
- A nemzeti bíróságnak rendes körülmények között a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdése értelmében a jogellenes támogatás teljes visszafizetését kell elrendelnie. Ebben az esetben a visszafizetés teljes összegének megállapításakor a támogatás eredeti összegét növelni kell a jogellenes támogatás kamatával.
 - A nemzeti bíróságnak azonban a jogellenes támogatás kamatát olyan körülmények mellett is meg kell fizetnie, amelyekben – kivételesen – nem áll fenn a teljes visszafizetés elrendelésének kötelezettsége. A jogellenes támogatás kamatára vonatkozó megfizetés elrendelésére irányuló nemzeti bírósági kötelezettség tehát a Hatóság pozitív határozatát követően is megmarad⁽⁵⁷⁾. Ez az esetleges panaszosok számára központi jelentőséggel bírhat, mivel sikeres jogorvoslatot kínál olyan esetekben is, amikor már a Hatóság a támogatást az EGT-megállapodásban foglaltak érvényesülésével összegezethetőnek nyilvánította.
40. A jogellenes támogatás kamata tekintetében fennálló megfizetési kötelezettségüknek való megfelelés érdekében a nemzeti bíróságoknak meg kell határozniuk a fizetendő kamat összegét. E tekintetben a következő elveket kell alkalmazni:
- A kiindulási pont a támogatás névleges összege⁽⁵⁸⁾.
 - Az alkalmazandó kamatláb és számítási módszer meghatározásakor a nemzeti bíróságoknak figyelembe kellene venniük, hogy a jogellenes támogatás kamatának nemzeti bíróság általi megfizetése ugyanazt a célt szolgálja, mint a kamatnak a Hatóság általi, a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve II. részének 14. cikke szerinti megfizetése. Ezen túlmenően a jogellenes támogatás kamatának megfizetésére irányuló követelések

⁽⁵¹⁾ A C-199/06. sz., CELF és Ministre de la Culture et de la Communication ügyben hozott ítélet 49. pontja.

⁽⁵²⁾ A C-199/06. sz., CELF és Ministre de la Culture et de la Communication ügyben hozott ítélet 41. pontja.

⁽⁵³⁾ A C-199/06. sz., CELF és Ministre de la Culture et de la Communication ügyben hozott ítélet 53. és 55. pontja.

⁽⁵⁴⁾ A 2008. december 17-i 789/08/COL határozattal (még nem tették közzé) módosított, 2004. július 14-i 195/2004/COL határozat (HL L 139., 2006.5.25., 37. o. és 26. EGT-kiegészítés, 2006.5.25., 1. o.) 9. cikke.

⁽⁵⁵⁾ A C-199/06. sz., CELF és Ministre de la Culture et de la Communication ügyben hozott ítélet 50–52. és 55. pontja.

⁽⁵⁶⁾ A C-199/06. sz., CELF és Ministre de la Culture et de la Communication ügyben hozott ítélet 50–52. és 55. pontja.

⁽⁵⁷⁾ A C-199/06. sz., CELF és Ministre de la Culture et de la Communication ügyben hozott ítélet 52. és 55. pontja.

⁽⁵⁸⁾ Lásd a 35. pontot. A támogatás névleges összege után fizetett adók levonhatók a visszafizetett összegből, lásd a T-459/93. sz., Siemens kontra Bizottság ügyben hozott ítélet (EBTH 1995., II-1675. o.) 83. pontját.

közvetlenül a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdésén alapuló EGT-jogi követelések⁽⁵⁹⁾. E követelésekre tehát alkalmazni kell az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés e fejezet 1.4. szakaszában meghatározott elveit.

- c) A Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve II. része 14. cikkével való összhang biztosítása, valamint a tényleges érvényesülési követelmény betartása érdekében a Hatóság úgy látja, hogy a nemzeti bíróság által alkalmazott kamatszámítási módszer nem lehet a Hatóság 2004. július 14-i 195/04/COL határozatában előírtól kevésbé szigorú⁽⁶⁰⁾. Következésképpen a jogellenes támogatás kamatát kamatos kamattal kell kiszámítani, az alkalmazott kamatláb pedig nem lehet alacsonyabb a referencia-kamatlábánál⁽⁶¹⁾.
- d) Az egyenértékűség elvéből ezenfelül a Hatóság szerint az következik, hogy amennyiben a kamatláb nemzeti jog szerinti számítása szigorúbb a 2004. július 14-i 195/2004/COL határozatban megállapítottnál, a nemzeti bíróságnak a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdésén alapuló követelésekre is a szigorúbb nemzeti szabályokat kell alkalmaznia.
- e) A kamatszámítás kezdeti időpontjának mindig arra a napra kell esnie, amikor a jogellenes támogatást a kedvezményezett rendelkezésére bocsátották. A befejező időpont a nemzeti bíróság ítélethozatalának időpontjában meglévő helyzettől függ. Amennyiben a Hatóság már jóváhagyta a támogatást, akkor a befejező időpont a Hatóság határozatának időpontja. Máskülönb a jogellenes támogatás kamata a jogellenesség teljes időtartama alatt a támogatás kedvezményezett általi tényleges visszafizetésének időpontjáig halmozódik fel. Az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlatával összhangban a jogellenes támogatás kamatát a Hatóság jóváhagyó határozatának elfogadása és az EFTA-Bíróság ezt követő, e határozatot érvénytelenítő határozata közötti időszakra is alkalmazni kell⁽⁶²⁾.

41. A nemzeti bíróság kétség esetén e fejezet 73. szakasza szerint segítséget kérhet a Hatóságtól.

1.2.4. Kártérítési követelések

42. A nemzeti bíróságok kötelesek lehetnek helyt adni a kedvezményezett versenytársainak és más harmadik személyeknek a jogellenes állami támogatással okozott kár megtérítése iránti kérelmeknek⁽⁶³⁾. Ezek a kártérítési keresetek általában az állami támogatást nyújtó hatóság ellen indulnak. Különösen fontosak lehetnek ezek a panaszos számára, mivel – a pusztán a visszafizetetésre irányuló keresetekkel szemben – egy sikeres kártérítési kereset a panaszos számára közvetlen anyagi kártérítést biztosít az elszenvedett veszteség tekintetében. Ezek a keresetek természetesen a nemzeti jogszabályoktól függenek. E tekintetben a Hatóság hangsúlyozza, hogy a nemzeti bíróságoknak valamennyi megfelelő eszközt és jogorvoslatot igénybe kell venniük és a nemzeti jog valamennyi vonatkozó rendelkezését alkalmazniuk kell annak érdekében, hogy érvényt szerezzenek a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikke (3) bekezdésének utolsó mondatát végrehajtó nemzeti jognak és védelemben részesítsék azokat a jogokat, amelyeket a jog a magánszemélyek és gazdasági szereplők számára biztosít.
43. A nemzeti jog szerinti kártérítési igény lehetőségétől függetlenül a felfüggesztési kötelezettség megsértése az EFTA-Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján elvben kártérítési igényt alapozhat meg⁽⁶⁴⁾. Az EFTA-államok kötelesek megtéríteni az EGT-jog másodlagos jogi aktusaiból, valamint az EGT-megállapodás fő részéből eredő kötelezettségek megsértéséből eredő, az egyéneknek okozott veszteséget és kárt⁽⁶⁵⁾. E felelősség akkor áll fenn, amikor: i. a megsértett jogszabály arra irányul, hogy jogokat biztosítson az egyének számára; ii. a jogsértés kellően egyértelmű; és iii. közvetlen okozati összefüggés áll fenn a tagállamot terhelő kötelezettség megsértése és a jogsérelmet szenvedett felek kára között⁽⁶⁶⁾.
44. Az első követelmény (az egyén jogainak védelmére irányuló EGT-jogi kötelezettség) a Hatóság véleménye szerint a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikke (3) bekezdésének megsértésével kapcsolatban teljesül. Az EFTA-Bíróság megállapította, akkor tekinthető úgy, hogy a megsértett jogszabály jogokat biztosít az egyének számára, ha a vonatkozó rendelkezés feltétlen és kellően pontos⁽⁶⁷⁾. Mint azt a fenti 22. pontban megállapítottuk, a Hatóság véleménye szerint ez a feltétel a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdése esetében teljesül.
45. Az EGT-jog kellően egyértelmű megsértésének követelménye a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikke (3) bekezdésének megsértése esetén általánosságban szintén teljesül. Az EFTA-Bíróság megállapította, hogy ez attól függ, hogy jogalkotói hatásköre gyakorlása során az EGT-megállapodás valamely

⁽⁵⁹⁾ A C-199/06. sz., CELF és Ministre de la Culture et de la Communication ügyben hozott ítélet 52. és 55. pontja.

⁽⁶⁰⁾ Lásd a Hatóság 2008. december 17-i 789/08/COL határozattal módosított, 2004. július 14-i 195/2004/COL határozatának 9–11. cikkét.

⁽⁶¹⁾ Lásd az 54. lábjegyzetet.

⁽⁶²⁾ A C-199/06. sz., CELF és Ministre de la Culture et de la Communication ügyben hozott ítélet 69. pontja.

⁽⁶³⁾ A C-199/06. sz., CELF és Ministre de la Culture et de la Communication ügyben hozott ítélet 53. és 55. pontja; a C-368/04. sz., Transalpine Ölleitung in Österreich ügyben hozott ítélet 56. pontja; valamint a C-334/07. P. sz., Bizottság kontra Freistaat Sachsen ügyben 2008. december 11-én hozott ítélet (még nem tették közzé) 54. pontja.

⁽⁶⁴⁾ Az E-9/97. sz., Erla María Sveinbjörnsdóttir kontra Izland ügyben hozott ítélet (EFTA bírósági jelentés 1998., 95. o.) 59–63. és 66–69. pontja, és az E-4/01. sz., Karl K. Karlsson kontra Izland ügyben hozott ítélet (EFTA bírósági jelentés 2002., 240. o.) 32., 37–38., 40., 47. pontja.

⁽⁶⁵⁾ Az E-4/01. sz., Karl K. Karlsson kontra Izland ügyben hozott ítélet 32. pontja.

⁽⁶⁶⁾ Lásd az E-9/97. sz., Erla María Sveinbjörnsdóttir kontra Izland ügyben hozott ítélet 66. pontját és az E-4/01. sz., Karl K. Karlsson kontra Izland ügyben hozott ítélet 32. pontját. Lásd még a C-173/03. sz., Tragheti del Mediterraneo kontra Olaszország ügyben hozott ítélet 45. pontját.

⁽⁶⁷⁾ Az E-1/94. sz., Ravintoloitsijain Liiton Kustannus Oy Restamark ügyben hozott ítélet 77. pontja.

szerződő fele nyilvánvalóan és súlyosan figyelmen kívül hagyta-e mérlegelési lehetőségének korlátait. Annak megállapítása során, hogy ez a feltétel teljesül-e, az adott helyzetet jellemző minden tényezőt figyelembe kell venni. Ez többek között magában foglalja a megsértett szabály egyértelműségét és pontosságát; a mérlegelési lehetőség terjedelmét, amelyet e szabály a nemzeti hatóságoknak hagy; hogy a jogsértés és a károkozás szándékos volt-e vagy gondatlan; és hogy az esetleges jogban való tévedés kimenthető-e vagy nem⁽⁶⁸⁾. A Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdése tekintetében azonban az EFTA-államok hatóságai nem mérlegelhetik, hogy bejelentik-e az állami támogatási intézkedéseket. Elvben tehát kifejezett kötelezettségük az összes ilyen intézkedés bejelentése azok végrehajtása előtt. Noha az EFTA-Bíróság figyelembe veheti az EGT-jog adott megsértésének kimenthetőségét⁽⁶⁹⁾, az állami támogatások esetében az EFTA-államok hatóságainak teljes mértékben tudomással kell bírniuk e kötelezettségről és általában nem állíthatják, hogy nem volt tudomásuk a felfüggesztési kötelezettségről. Kétség esetén az EFTA-államok jogbiztonsági okokból mindig bejelenthetik az intézkedést a Hatóságnak⁽⁷⁰⁾.

46. A harmadik követelmény, hogy az EGT-jog megsértésének tényleges és biztos anyagi kárt kellett okoznia a panaszosnak, többféleképpen teljesülhet.
47. A panaszos gyakran azzal érvel, hogy a támogatás közvetlenül felelős volt az elmaradt haszonért. Ha a nemzeti bíróság ilyen követeléssel szembesül, akkor a következő megfontolásokat kell figyelembe vennie:
- a) Az egyenértékűsége és a tényleges érvényesülésre vonatkozó EGT-jogi követelmények⁽⁷¹⁾ erejénél fogva a nemzeti szabályok nem zárhatják ki egy EFTA-állam felelősségét az elmaradt haszon vonatkozásában⁽⁷²⁾. Az EFTA-jog szerint kár attól függetlenül fennállhat, hogy a jogsértés a panaszosnál eszközvesztést okozott-e vagy az eszközpozíciójának javításában akadályozta-e őt. Amennyiben a nemzeti jog ennek kizárását tartalmazza, a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdése szerinti kártérítési követelések tekintetében a nemzeti bíróságnak ezt a rendelkezést figyelmen kívül kell hagynia.
 - b) Az elmaradt haszon tényleges összegének meghatározása könnyebb akkor, ha a jogellenes támogatás lehetővé tette a kedvezményezett számára, hogy a panaszos helyett nyerjen el egy szerződést vagy meghatározott üzleti lehetőséget. A nemzeti bíróság ekkor kiszámíthatja azt a bevételt, amely a panaszosnál a szerződés alapján keletkeztetett volna. Olyan esetekben, amikor a szerződést a kedvezményezett már teljesítette, a nemzeti bíróság a keletkezett tényleges hasznot szintén figyelembe veszi.
 - c) A kár felmérése bonyolultabb, ha a támogatás pusztán általános piaci részesedésveszteshez vezetett. Az ilyen esetek kezelésének egyik módja az lehetne, hogy összehasonlítják a panaszos tényleges jövedelmi helyzetét (az eredménykimutatás alapján) azzal a feltételezett jövedelmi helyzettel, ami akkor állt volna elő, ha a jogellenes támogatást nem nyújtották volna.
 - d) Lehetnek olyan körülmények, amikor a panaszos által elszenvedett kár meghaladja az elmaradt hasznot. Ez lehet a helyzet például akkor, ha a jogellenes támogatás következményeként a panaszos üzleti vállalkozásának beszüntetésére kényszerül (pl. fizetéseképtelenség miatt).
48. A kártérítés igénylésének lehetősége elvileg nem függ az ugyanazon támogatási intézkedés vonatkozásában párhuzamosan a Hatóság által folytatott esetleges vizsgálatról sem. Az ilyen, folyamatban lévő vizsgálat nem mentesíti a nemzeti bíróságot azon kötelezettsége alól, hogy óvja a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdése szerinti egyéni jogokat⁽⁷³⁾. Mivel a panaszos képes lehet bizonyítani, hogy veszteséget szenvedett a támogatás idő előtti végrehajtása miatt és – még pontosabban – a kedvezményezett jogellenes időelőnyének eredményeként, nem kizárt a sikeres kártérítési követelés még akkor sem, ha a Hatóság a nemzeti bíróság döntésének időpontjáig már jóváhagyta a támogatást⁽⁷⁴⁾.
49. A nemzeti eljárási szabályok olykor lehetővé teszik a nemzeti bíróság számára, hogy a panaszos számára megítélendő tényleges kártérítési összeg megállapítása céljából ésszerű becslésekre hagyatkozzon. Amennyiben ez a helyzet – és feltéve, hogy a tényleges érvényesülés elvét⁽⁷⁵⁾ tiszteletben tartják –, az ilyen becslések alkalmazása a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdése szerinti kártérítési követelésekkel kapcsolatban szintén lehetséges. Ez hasznos eszköz lehet azon nemzeti bíróságok számára, amelyek a kártérítés kiszámításával kapcsolatban nehézségekbe ütköznek.

⁽⁶⁸⁾ Az E-9/97. sz., Erla María Sveinbjörnsdóttir kontra Izland ügyben hozott ítélet 68–69. pontja és az E-4/01. sz., Karl K. Karlsson kontra Izland ügyben hozott ítélet 38. pontja. A hatóságok mérlegelési lehetősége terjedelmének hatásához lásd még a C-46/93. és C-48/93. sz., Brasserie du Pêcheur és Factortame egyesített ügyekben hozott ítélet (EBHT 1996., I-1029. o.) 55. pontját és a C-278/05., sz. Robins és társai ügyben hozott ítélet (EBHT 2007., I-1053. o.) 71. pontját; a C-424/97. sz. Haim-ügyben hozott ítélet (EBHT 2000., I-5123. o.) 38. pontját; és a C-5/94. sz., Hedley Lomas ügyben hozott ítélet (EBHT 1996., I-2553. o.) 28. pontját.

⁽⁶⁹⁾ Az E-9/97. sz., Erla María Sveinbjörnsdóttir kontra Izland ügyben hozott ítélet 69. pontja és az E-4/01. sz., Karl K. Karlsson kontra Izland ügyben hozott ítélet 38. pontja. Lásd még a C-46/93. és C-48/93. sz., Brasserie du Pêcheur és Factortame egyesített ügyekben hozott ítélet 56. pontját.

⁽⁷⁰⁾ Noha a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikke (3) bekezdésének megsértését ennélfogva általánosságban kellően egyértelműnek kell tartani, lehetnek olyan rendkívüli körülmények, amelyek egy kártérítési követelés útjába állnak. Ilyen körülmények esetén esetleg nem teljesül a kellően egyértelmű megsértés követelménye. Lásd a 31. és 32. pontot.

⁽⁷¹⁾ Lásd az 1.4. szakaszt.

⁽⁷²⁾ A C-46/93. és C-48/93. sz., Brasserie du Pêcheur és Factortame egyesített ügyekben hozott ítélet 87. és 90. pontja.

⁽⁷³⁾ A C-39/94. sz., SFEI és társai ügyben hozott ítélet 44. pontja.

⁽⁷⁴⁾ A C-199/06. sz., CELF és Ministre de la Culture et de la Communication ügyben hozott ítélet 53. és 55. pontja.

⁽⁷⁵⁾ Lásd az 1.4. szakaszt.

50. Az EGT-jog szerinti kártérítési követelések jogi előfeltételei és a kártérítés kiszámításával kapcsolatos kérdések tekintetében szintén kérhető az e fejezet 73. szakasza szerinti segítség a Hatóságtól.

1.2.5. A kedvezményezettel szembeni kártérítési követelések

51. Mint azt a fentiekben leírtuk, az esetleges panaszosok jogosultak az állami támogatást nyújtó hatósággal szemben kártérítési keresetek benyújtására. Lehetnek azonban olyan körülmények, amelyek esetében a panaszos jobbnak látja, hogy közvetlenül a kedvezményezettől igényeljen kártérítést.
52. Mivel a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdése nem ró semmiféle közvetlen kötelezettséget a kedvezményezettre, az EGT-jog nem biztosít semmilyen alapot ezekhez a keresetekhez ⁽⁷⁶⁾. Ez azonban semmilyen módon nem sérti a kedvezményezettel szembeni, a nemzeti anyagi jogon alapuló, sikeres kártérítési kereset lehetőségét. Ezzel összefüggésben az esetleges panaszosoknak a szerződésen kívüli felelősségre irányadó nemzeti szabályokra kell támaszkodniuk ⁽⁷⁷⁾.

1.2.6. Ideiglenes intézkedések

53. Nem korlátozódik a végleges ítéletekre a nemzeti bíróságok azon kötelessége, hogy a felfüggesztési kötelezettség megsértéséből eredő, szükséges jogkövetkezményeket levonják. A Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdéséből eredő szerepük részeként a nemzeti bíróságok ideiglenes intézkedéseket is kötelesek hozni, amennyiben ez az egyének jogainak védelméhez ⁽⁷⁸⁾ és a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikke (3) bekezdésének hatékony érvényesüléséhez célszerű.
54. A nemzeti bíróságok ideiglenes intézkedések meghozatalára irányuló hatásköre az érdekelt felek szempontjából központi jelentőséggel bírhat, amennyiben gyors intézkedésre van szükség. A jogellenes támogatással szembeni gyors fellépési készségük, közelségük, valamint a rendelkezésükre álló intézkedések széles választéka miatt a nemzeti bíróságok igen jó helyzetben vannak ahhoz, hogy ideiglenes intézkedéseket hozzanak, amennyiben a jogellenes támogatást már kifizették vagy annak kifizetésére készülnek.
55. A legegyszerűbb ügyek azok, amelyekben a jogellenes támogatást még nem fizették ki, de amelyeknél fennáll annak kockázata, hogy a kifizetéseket a nemzeti bíróság előtt folyó eljárás ideje alatt fogják teljesíteni. Ezekben az esetekben a nemzeti bíróságnak a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikke (3) bekezdése megsértésének megakadályozására irányuló kötelezettsége ⁽⁷⁹⁾ azt igényelheti, hogy ideiglenes végzést hozzon, amely a kérdés érdemi részének rendezéséig megakadályozza a jogellenes kifizetést.
56. Amennyiben a jogellenes kifizetésre már sor került, a nemzeti bíróságoknak a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdése szerinti szerepe általában a teljes visszafizettetés (beleértve a jogellenes támogatás kamatát is) elrendelésére kötelezi őket. A tényleges érvényesülés elve ⁽⁸⁰⁾ miatt a nemzeti bíróság ezt nem késleltetheti az eljárás szükségtelen elhalasztásával. Ezek a halasztások nemcsak hogy érintenek a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdése által védelemben részesített egyéni jogokat, hanem közvetlenül növelnék a támogatás jogellenességéből eredő versenyjogi károkat.
57. Ezen általános kötelezettség ellenére lehetnek azonban olyan körülmények, amelyekben a nemzeti bíróság végső határozatának meghozatalát elhalasztja. Ilyen esetekben az egyéni jogoknak a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdése értelmében való védelmére vonatkozó kötelezettség szerint a nemzeti bíróságnak az alkalmazandó nemzeti eljárási keretek között rendelkezésre álló valamennyi ideiglenes intézkedést alkalmaznia kell annak érdekében, hogy a támogatás versenyellenes hatásait legalább átmenetileg megszüntesse (a továbbiakban: ideiglenes visszafizettetés) ⁽⁸¹⁾. Ebben az összefüggésben a nemzeti eljárási szabályok alkalmazása az egyenértékűségi és tényleges érvényesülési követelmények hatálya alá tartozik ⁽⁸²⁾.
58. Amennyiben – az EFTA-Bíróság és a közösségi bíróságok ítélkezési gyakorlatára és a Hatóság gyakorlatára alapozva – a nemzeti bíró arra az ésszerű előzetes meggyőződésre jutott, hogy a szóban forgó intézkedés jogellenes állami támogatást foglal magában, a Hatóság véleménye szerint és a nemzeti eljárási jog alapján a leggyorsabb jogorvoslat a jogellenes támogatás és a jogellenes támogatás kamatának az ügy érdemi részének rendezéséig egy zárolt számlán történő letétbe helyezésének elrendelése lesz. A nemzeti bíróság végső ítéletében ezután vagy elrendeli, hogy a zárolt számlán lévő pénzeszközöket az állami támogatást nyújtó hatóság részére térítsék vissza, ha a jogellenesség megállapítást nyert, vagy pedig elrendeli, hogy a pénzeszközöket bocsássák a kedvezményezett rendelkezésére.
59. Az ideiglenes visszafizettetés igen hatékony eszköz lehet azokban az esetekben is, amikor a nemzeti bírósági eljárások a Hatóság általi vizsgálattal párhuzamosan zajlanak ⁽⁸³⁾. Egy folyamatban lévő, Hatóság általi vizsgálat nem mentesíti a nemzeti bíróságot a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdése szerinti egyéni jogok védelmére irányuló kötelezettség alól ⁽⁸⁴⁾. A nemzeti bíróság ezért nem függesztheti

⁽⁷⁶⁾ A C-39/94. sz., SFEI és társai ügyben hozott ítélet 72–74. pontja.

⁽⁷⁷⁾ A C-39/94. sz., SFEI és társai ügyben hozott ítélet 75. pontja.

⁽⁷⁸⁾ A C-354/90. sz., Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires és társai kontra Franciaország ügyben hozott ítélet 12. pontja; a C-39/94. sz., SFEI és társai ügyben hozott ítélet 52. pontja; és a C-368/04. sz., Transalpine Ölleitung in Österreich ügyben hozott ítélet 46. pontja.

⁽⁷⁹⁾ Lásd a 26. szakaszt.

⁽⁸⁰⁾ Lásd az 1.4. szakaszt.

⁽⁸¹⁾ Lásd még a C-39/94. sz., SFEI és társai ügyben hozott ítélet 52. pontját; és a C-368/04. sz., Transalpine Ölleitung in Österreich ügyben hozott ítélet 46. pontját.

⁽⁸²⁾ Lásd az 1.4. szakaszt.

⁽⁸³⁾ A visszafizetési ügyekben hozott ideiglenes intézkedésekkel kapcsolatos iránymutatásként lásd az 1.3.1. szakaszt.

⁽⁸⁴⁾ A C-39/94. sz., SFEI és társai ügyben hozott ítélet 44. pontja.

fel egyszerűen a saját eljárását a Hatóság döntéséig és nem hagyhatja mindeközben védelem nélkül a panaszosnak a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdése szerinti jogait. Amennyiben a nemzeti bíróság a végleges és jogerős visszafizetési végzés elfogadása előtt meg kívánja várni a Hatóság összeegyeztethetőségre vonatkozó értékelésének eredményét, megfelelő ideiglenes intézkedéseket kell hoznia. Ebben az esetben is megfelelő jogorvoslatnak tűnik a pénzeszközök zárolt számlára való elhelyezésének elrendelése. Abban az esetben ha:

- a) a Hatóság a támogatást összeegyeztethetetlennek minősíti, a nemzeti bíróság elrendeli a zárolt számlán lévő pénzeszközöknek (a jogellenes támogatás kamatával kiegészített támogatásnak) az állami támogatást nyújtó hatóság részére történő visszafizetését.
- b) a Hatóság a támogatást összeegyeztethetőnek nyilvánítja, a nemzeti bíróság mentesül a teljes visszafizetési elrendelésére irányuló EGT-jogi kötelezettsége alól⁽⁸⁵⁾. A bíróság tehát – a nemzeti jogra is figyelemmel⁽⁸⁶⁾ – elrendelheti, hogy a támogatás tényleges összegét bocsássák a kedvezményezett rendelkezésére. Az e fejezet 35. szakaszában leírtaknak megfelelően azonban a nemzeti bíróságot továbbra is terheli azon kötelezettség, hogy a jogellenes támogatás kamata megfizetésének elrendelésével érvényt szerezzen a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikke (3) bekezdésének⁽⁸⁷⁾. A jogellenes támogatás kamatát ennélfogva az állami támogatást nyújtó hatóság részére kell majd kifizetni.

1.3. A nemzeti bíróságok szerepe az EFTA Felügyeleti Hatóság visszafizetést elrendelő, elutasító határozatainak végrehajtásában

60. A nemzeti bíróságok olyan esetekben is találkozhatnak állami támogatási kérdésekkel, amikor a Hatóság már elrendelte a visszafizetést. Noha a legtöbb eset a nemzeti visszafizetési végzés megsemmisítésére irányuló kereset lesz, harmadik személyek is igényelhetnek kártérítést a nemzeti hatóságoktól a Hatóság visszafizetési határozata végrehajtásának elmulasztása miatt.

1.3.1. Egy nemzeti visszafizetési végzés érvényességének megtámadása

61. A Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve II. része 14. cikkének (3) bekezdése értelmében az EFTA-államoknak haladéktalanul végre kell hajtaniuk a visszafizetésre vonatkozó határozatokat. A visszafizetésre a nemzeti jog által meghatározott eljárásnak megfelelően kerül sor, feltéve, hogy azok lehetővé teszik a visszafizetési határozat azonnali és hatékony végrehajtását. Amennyiben egy nemzeti eljárási szabály akadályozza az azonnali és/vagy hatékony visszafizetést, a nemzeti bíróságnak mellőznie kell a rendelkezés alkalmazását⁽⁸⁸⁾.
62. A Hatóság visszafizetést elrendelő határozatának végrehajtása érdekében a nemzeti hatóságok által kiadott visszafizetési végzések érvényessége megtámadható a nemzeti bíróság előtt. Az ilyen keresetekre irányadó szabályokat részletesen a Hatóság állami támogatásra vonatkozó iránymutatásának a jogellenes és összeegyeztethetetlen állami támogatások visszafizetéséről szóló fejezete⁽⁸⁹⁾ tartalmazza, amelynek főbb elveit az alábbiakban foglaljuk össze.
63. A nemzeti bíróság előtti keresetek különösen nem támadhatják a Hatóság iránymutató határozatának érvényességét, amennyiben a panaszos ezt a határozatot közvetlenül az EFTA-Bíróság előtt is megtámadhatta volna⁽⁹⁰⁾. Ez egyszersmind azt is jelenti, hogy ha lehetséges lett volna a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 36. cikke szerinti megtámadás, a nemzeti bíróság nem függesztheti fel a visszafizetési végzés végrehajtását a Hatóság határozatának érvényességével kapcsolatos alapon⁽⁹¹⁾.
64. Amennyiben nem világos, hogy a panaszos indíthat-e megsemmisítés iránti keresetet a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 36. cikke értelmében (pl. mivel az intézkedés olyan széleskörű kérdésekre kiterjedő támogatási program volt, amellyel kapcsolatban a felperes nem biztos, hogy ki tud mutatni személyes érintettséget), a nemzeti bíróságnak elvben jogi védelmet kell nyújtania. Amennyiben a kereset a Hatóság határozatának érvényességére és jogszerűségére vonatkozik, indokolt, hogy a nemzeti bíróság a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 34. cikkében foglalt eljárást kövesse.

⁽⁸⁵⁾ A C-199/06. sz., CELF és Ministre de la Culture et de la Communication ügyben hozott ítélet 46. és 55. pontja.

⁽⁸⁶⁾ Lásd a 34. pontot.

⁽⁸⁷⁾ A C-199/06. sz., CELF és Ministre de la Culture et de la Communication ügyben hozott ítélet 52. és 55. pontja.

⁽⁸⁸⁾ A C-232/05. sz., Bizottság kontra Franciaország („Scott”) ügyben hozott ítélet 49–53. pontja.

⁽⁸⁹⁾ Még nem tették közzé. A fejezet a tagállamokat a jogellenes és összeegyeztethetetlen állami támogatások visszafizetésére felszólító bizottsági határozatok hatékony végrehajtásáról szóló bizottsági közleménynek (HL C 272., 2007.11.15., 4. o.) felel meg.

⁽⁹⁰⁾ Lásd a 24. lábjegyzet hivatkozásait.

⁽⁹¹⁾ A C-232/05. sz., Bizottság kontra Franciaország („Scott”) ügyben hozott ítélet 59. és 60. pontja.

65. Ilyen körülmények között az ideiglenes intézkedés meghozatala az Európai Bíróság által a Zuckerfabrik-ügyben⁽⁹²⁾ és az Atlanta-ügyben⁽⁹³⁾ hozott ítéletekben meghatározott, igen szigorú jogi követelményektől függ: a nemzeti bíróság csak akkor függesztheti fel a visszafizetési végzéseket, ha i. komoly kétségei vannak a jogi aktus érvényességét illetően. Ha a megtámadott jogi aktus érvényessége még nem vitatott az EFTA-Bíróság előtt, indokolt, hogy a nemzeti bíróság a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 34. cikkében foglalt eljárást kövesse; ii. az ideiglenes intézkedés sürgősen szükséges kell, hogy legyen az intézkedést kérő félnél felmerülő súlyos és helyrehozhatatlan károk elkerülése érdekében; és iii. a bíróságnak kellően figyelembe kell vennie az EGT-érdeket. Az összes említett körülmény értékelésekor a nemzeti bíróságnak tiszteletben kell tartania az EFTA-Bíróságnak a Hatóság határozata jogszerűségéről vagy a EGT-szintű ideiglenes intézkedés alkalmazásáról hozott döntését⁽⁹⁴⁾.

1.3.2. A visszafizetési határozat végrehajtásának elmulasztása miatti kártérítés

66. A felfüggesztési kötelezettség megsértéséhez hasonlóan a Hatóság véleménye szerint a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve II. része 14. cikkének értelmében a Hatóság egy visszafizetési határozata betartásának az EFTA-államok hatóságai általi elmulasztása is kártérítési követelésekhez vezethet az EFTA-Bíróság ítélkezési gyakorlatának megfelelően⁽⁹⁵⁾. A Hatóság véleménye szerint az ilyen kártérítési követelések kezelése a felfüggesztési kötelezettség megsértése tekintetében alkalmazott, a fentiekben bemutatott elveket tükrözi⁽⁹⁶⁾. Ennek az az oka, hogy i. az EFTA-állam visszafizetési kötelezettsége ugyanazon egyéni jogok védelmére irányul, mint a felfüggesztési kötelezettség és ii. a Hatóság visszafizetési határozatai nem hagynak semmiféle mérlegelési lehetőséget a nemzeti hatóságok számára; a visszafizetési kötelezettség megsértését tehát elvben kellően egyértelműnek kell tekinteni. Következésképpen a Hatóság visszafizetési határozata végrehajtásának hiányára vonatkozó kártérítési kereset sikere ismét attól függ, hogy a panaszos tudja-e bizonyítani azt, hogy közvetlenül a késedelmes visszafizetés miatt szenvedett veszteséget⁽⁹⁷⁾.

1.4. Eljárási szabályok és keresetőségi jog a nemzeti bíróságok előtt

1.4.1. Általános elvek

67. A nemzeti bíróságok kötelesek érvényre juttatni a felfüggesztési kötelezettséget és védeni az egyének jogait a jogellenes állami támogatással szemben. Elvben ezekre az eljárásokra a nemzeti eljárási szabályokat kell alkalmazni⁽⁹⁸⁾. A nemzeti jog ilyen körülmények közötti alkalmazása azonban két alapvető feltételre figyelemmel történik:

- a) a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdése szerinti keresetekre alkalmazandó nemzeti eljárási szabályok nem lehetnek kedvezőtlenebbek a hazai jog szerinti keresetekre irányadóknál (az egyenértékűség elve)⁽⁹⁹⁾; és
- b) a nemzeti eljárási szabályok nem tehetik túlzottan nehézé vagy gyakorlatilag lehetetlenné az EGT-jog által biztosított jogok gyakorlását (a tényleges érvényesülés elve)⁽¹⁰⁰⁾.

68. Általánosabban véve a nemzeti bíróságoknak el kell tekinteniük a nemzeti eljárási szabályok alkalmazásától, ha azok alkalmazása sértene a 67. pontban foglalt elveket.

1.4.2. A keresetőségi jog

69. A tényleges érvényesülés elve közvetlenül kihat az esetleges panaszosoknak a nemzeti bíróságok előtti, a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdése szerinti keresetőségi jogára. E tekintetben az EGT-jog előírja, hogy a keresetőségi jogra vonatkozó nemzeti szabályok nem áthatják alá a hatékony bírói védelemhez való jogot⁽¹⁰¹⁾. A nemzeti szabályok ennél fogva a keresetőségi jogot nem korlátozhatják kizárólag a kedvezményezett versenytársaira⁽¹⁰²⁾. A támogatási intézkedés miatti versenytorzulás által nem érintett harmadik személyek is elegendő, eltérő jellegű jogos érdekekkel rendelkezhetnek nemzeti bíróság előtti eljárás indításához (ahogyan ezt adóügyekben már elismerték)⁽¹⁰³⁾.

⁽⁹²⁾ A C-143/88. és C-92/89. sz., Zuckerfabrik Süderdithmarschen és Zuckerfabrik Soest kontra Hauptzollamt Itzehoe és Hauptzollamt Paderborn egyesített ügyekben hozott ítélet (EBHT 1991., I-415. o.) 33. pontja.

⁽⁹³⁾ A C-465/93. sz., Atlanta Fruchthandelsengesellschaft és társai kontra Bundesamt für Ernährung und Forstwirtschaft ügyben hozott ítélet (EBHT 1995., I-3761. o.) 51. pontja.

⁽⁹⁴⁾ További iránymutatásért lásd a Hatóság állami támogatásokról szóló iránymutatásának a jogellenes és összeegyeztethetetlen támogatások visszafizetéséről szóló fejezete 57. pontját.

⁽⁹⁵⁾ Az E-9/97. sz., Erla María Sveinbjörnsdóttir kontra Izland ügyben hozott ítélet 59–63. és 66–69. pontja, valamint az E-4/01. sz., Karl K. Karlsson kontra Izland ügyben hozott ítélet 32., 37–38., 40. és 47. pontja.

⁽⁹⁶⁾ Lásd a 41. szakaszt.

⁽⁹⁷⁾ Lásd a 46–49. pontot.

⁽⁹⁸⁾ A C-368/04. sz., Transalpine Ölleitung in Österreich ügyben hozott ítélet 45. pontja; és a C-526/04. sz., Laboratoires Boiron ügyben hozott ítélet (EBHT 2006., I-7529. o.) 51. pontja.

⁽⁹⁹⁾ Az E-4/01. sz., Karl K. Karlsson kontra Izland ügyben hozott ítélet 33. pontja. Lásd még a C-368/04. sz., Transalpine Ölleitung in Österreich ügyben hozott ítélet 45. pontját; a C-392/04. és C-422/04. sz., i-21 Germany egyesített ügyekben hozott ítélet (EBHT 2006., I-8559. o.) 57. pontját; valamint a 33/76. sz. Rewe-ügyben hozott ítélet (EBHT 1976., 1989. o.) 5. pontját.

⁽¹⁰⁰⁾ Az E-4/01. sz., Karl K. Karlsson kontra Izland ügyben hozott ítélet 33. pontja. Lásd még a C-368/04. sz., Transalpine Ölleitung in Österreich ügyben hozott ítélet 45. pontját; a C-174/02. sz. Streekgewest-ügyben hozott ítélet (EBHT 2005., I-85. o.) 18. pontját; valamint a 33/76. sz. Rewe-ügyben hozott ítélet 5. pontját.

⁽¹⁰¹⁾ A C-174/02. sz. Streekgewest-ügyben hozott ítélet 18. pontja.

⁽¹⁰²⁾ A C-174/02. sz. Streekgewest-ügyben hozott ítélet 14–21. pontja.

⁽¹⁰³⁾ A C-174/02. sz. Streekgewest-ügyben hozott ítélet 19. pontja.

1.4.3. A keresetösségre vonatkozó kérdések adóügyekben

70. A fent idézett ítélkezési gyakorlat különös jelentőséggel bír az adó- és más pénzügyi kötelezettségek alóli mentességek formájában nyújtott állami támogatás tekintetében. Ilyen esetekben azok a személyek, akik nem részesülnek ugyanebből a mentességből, a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdése alapján kifogásolhatják saját adóterhüket⁽¹⁰⁴⁾.
71. Harmadik személy adófizetők azonban csak akkor hivatkozhatnak a felfüggesztési kötelezettségre, amennyiben saját adófizetésük a jogellenes állami támogatási intézkedés szervezését képezi⁽¹⁰⁵⁾. Ez a helyzet akkor, amikor a vonatkozó nemzeti szabályok értelmében az adóbevételt kizárólag a jogellenes állami támogatás finanszírozására tartják fenn és e bevétel közvetlen hatással van a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikke (3) bekezdésének megsértésével nyújtott állami támogatás összegére⁽¹⁰⁶⁾.
72. Ha általános adók alól adtak mentességet, akkor a fenti követelmények általában nem teljesülnek. Egy adók megfizetésére kötelezett vállalkozás ennél fogva általánosságban nem állíthatja azt, hogy más adómentessége jogellenes a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdése értelmében⁽¹⁰⁷⁾. Az Európai Bíróság megszállardult ítélkezési gyakorlatából továbbá az is következik, hogy a jogellenes adómentesség panaszosra történő kiterjesztése nem helyénvaló jogorvoslat a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikke (3) bekezdésének megsértése tekintetében. Egy ilyen intézkedés nem megszüntetné, hanem – épp ellenkezőleg – megerősítené a jogellenes támogatás versenyellenes hatásait⁽¹⁰⁸⁾.

1.4.4. A bizonyítékok gyűjtése

73. A tényleges érvényesülés elve a bizonyítékok gyűjtésének folyamatát is befolyásolhatja. Amennyiben például egy adott igény tekintetében a bizonyítási teher lehetetlenné vagy túlságosan nehézé teszi a panaszos számára igényének bizonyítását (pl. ha nincs birtokában a szükséges okirati bizonyíték), akkor a nemzeti bíróság köteles a nemzeti eljárási jog alapján rendelkezésre álló valamennyi eszközt felhasználni annak érdekében, hogy biztosítsa a panaszos hozzáférését e bizonyítékhoz. Amennyiben a nemzeti jog előírja, ez magában foglalhatja a nemzeti bíróság azon kötelezettségét, hogy elrendelje azt, hogy az alperes vagy egy harmadik személy a panaszos rendelkezésére bocsássa a szükséges okiratokat⁽¹⁰⁹⁾.

2. AZ EFTA FELÜGYELETI HATÓSÁG ÁLTAL A NEMZETI BÍRÓSÁGOKNAK NYÚJTOTT SEGÍTSÉG

74. Az EGT-megállapodás 3. cikke, amelynek mintájául az EK-Szerződés 10. cikke szolgált, kötelezettséget ró a szerződő felekre, amelynek értelmében minden megfelelő intézkedést meg kell hozniuk annak érdekében, hogy biztosítsák az EGT-megállapodásból eredő kötelezettségek teljesülését és elősegítsék az együttműködést annak keretein belül⁽¹¹⁰⁾. Az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlatában az EK-Szerződés 10. cikke magában foglalja azt is, hogy az Európai Bizottságnak segítséget kell nyújtania a nemzeti bíróságok számára, amikor azok a közösségi jogot alkalmazzák⁽¹¹¹⁾. Megfordítva pedig: a nemzeti bíróságok kötelesek lehetnek az Európai Bizottság számára segítséget nyújtani feladatainak teljesítésében⁽¹¹²⁾. A Hatóság úgy tekinti, hogy az EGT-megállapodás ennek megfelelő 3. cikke és a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 2. cikke alapján az EFTA-államok nemzeti bíróságaival szemben a jóhiszemű együttműködésre vonatkozó hasonló kötelezettség terheli.
75. A nemzeti bíróságok által az állami támogatási szabályok végrehajtásában játszott kulcsfontosságú szerep miatt a Hatóság elkötelezetten segíti a nemzeti bíróságokat, amikor az utóbbiak szükségesnek tartják az ilyen jellegű segítséget egy előttük folyó ügyben meghozandó határozathoz. Jóllehet az EFTA Felügyeleti Hatóság állami támogatásra vonatkozó iránymutatásának a nemzeti bíróságok és a Hatóság állami támogatások terén folytatott együttműködéséről szóló előző fejezete⁽¹¹³⁾ már felkínálta a nemzeti bíróságoknak azt a lehetőséget, hogy segítségért forduljanak a Hatósághoz, a nemzeti bíróságok nem éltek rendszeresen ezzel a lehetőséggel. A Hatóság ezért

⁽¹⁰⁴⁾ A bizonyos ágazatokra vagy termelőkre kirótt különleges adóteher is állami támogatásnak minősülhet a többi vállalkozás javára, lásd a C-487/06. P. sz., British Aggregates Association kontra Bizottság ügyben 2008. december 22-én hozott ítélet (még nem tették közzé) 81–86. pontját.

⁽¹⁰⁵⁾ A C-174/02. sz. Streekgewest-ügyben hozott ítélet 19. pontja.

⁽¹⁰⁶⁾ A C-393/04. és C-41/05. sz., Air Liquide egyesített ügyekben hozott ítélet 46. pontja; a C-266/04–C-270/04., C-276/04. és C-321/04–C-325/04. sz., Casino France és társai egyesített ügyekben hozott ítélet (EBHT 2005., I-9481. o.) 40. pontja; és a C-174/02. sz. Streekgewest-ügyben hozott ítélet 26. pontja.

⁽¹⁰⁷⁾ A C-393/04. és C-41/05. sz., Air Liquide egyesített ügyekben hozott ítélet 48. pontja; valamint a C-266/04–C-270/04., C-276/04. és C-321/04–C-325/04. sz., Casino France és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 43. és 44. pontja.

⁽¹⁰⁸⁾ A C-393/04. és C-41/05. sz., Air Liquide egyesített ügyekben hozott ítélet 45. pontja.

⁽¹⁰⁹⁾ A C-526/04. sz., Laboratoires Boiron ügyben hozott ítélet 55. és 57. pontja.

⁽¹¹⁰⁾ Ebben az összefüggésben lásd még a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 2. cikkét, amely kimondja, hogy „[a]z EFTA-államok minden megfelelő általános és különös intézkedést meghoznak azért, hogy biztosítsák az ebből a megállapodásból eredő kötelezettségek teljesülését. Tartózkodnak minden olyan intézkedéstől, amely veszélyeztetheti e megállapodás céljainak megvalósulását.”

⁽¹¹¹⁾ A C-39/94. sz., SFEI és társai ügyben hozott ítélet 50. pontja; a C-2/88. Imm. sz., Zwartveld és társai ügyben 1990. július 13-án hozott végzés (EBHT 1990., I-3365. o.) 16–22. pontja; és a C-234/89. sz., Delimitis v Henninger Bräu ügyben hozott ítélet (EBHT 1991., I-935. o.) 53. pontja.

⁽¹¹²⁾ A C-94/00. sz., Roquette Frères ügyben hozott ítélet (EBHT 2002., I-9011. o.) 31. pontja.

⁽¹¹³⁾ HL L 274., 2000.10.26., 19. o. és 48. EGT-kiegészítés, 2000.10.26., 33. o. A fejezet a nemzeti bíróságok és a Bizottság állami támogatások terén folytatott együttműködéséről szóló bizottsági közleménynek (HL C 312., 1995.11.23., 8. o.) felelt meg.

szeretné újból megkísérelni, hogy szorosabb együttműködést alakítson ki a nemzeti bíróságokkal azáltal, hogy gyakorlatiasabb és még inkább felhasználóbarát segítségnyújtási mechanizmusokat biztosít. Ennek során az EFTA Felügyeleti Hatóság és az EFTA-államok bíróságai között az EGT-megállapodás 53. és 54. cikkének alkalmazása tárgyában folytatott együttműködésről szóló hatósági közleményből⁽¹¹⁴⁾ indul ki.

76. A nemzeti bíróságoknak a Hatóság által nyújtott segítség két formában jelenhet meg:
- A nemzeti bíróság kérheti a Hatóságtól, hogy továbbítsa részére a birtokában lévő lényeges információkat (lásd e fejezet 78. szakaszát).
 - A nemzeti bíróság kikérheti a Hatóságnak az állami támogatási szabályok alkalmazására vonatkozó véleményét (lásd e fejezet 85. szakaszát).
77. A nemzeti bíróságok számára történő segítségnyújtás során a Hatóságnak tiszteletben kell tartania a szolgálati titoktartási kötelezettségét, valamint védenie kell saját működését és függetlenségét⁽¹¹⁵⁾. A nemzeti bíróságok felé fennálló, az EGT-megállapodás 3. cikke szerinti kötelezettségének teljesítése során a Hatóság ezért elkötelezett az iránt, hogy semleges és objektív maradjon. Mivel a Hatóság által a nemzeti bíróságoknak nyújtott segítség a közérdek védelmére irányuló feladatának részét képezi, a Hatóságnak nem áll szándékában a nemzeti bíróság előtt folyó ügyben érintett felek magánérdekeit szolgálni. A Hatóság ezért nem hallgatja meg a nemzeti eljárásban részt vevő feleket a nemzeti bíróságnak nyújtott segítségével kapcsolatban.
78. Az e fejezet értelmében a nemzeti bíróságoknak felkínált segítség önkéntes, és nem érinti a nemzeti bíróság azon lehetőségét, hogy a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 34. cikkével összhangban az EFTA-Bíróság tanácsadói véleményét kérje az EGT-jog értelmezését vagy érvényességét illetően.

2.1. Információk továbbítása a nemzeti bíróságok számára

79. A Hatóságnak az állami támogatásra vonatkozó szabályok alkalmazása során a nemzeti bíróságok részére nyújtandó segítségre irányuló kötelezettsége magában foglalja azt a kötelezettséget, hogy továbbítsa a birtokában lévő lényeges információkat a nemzeti bíróságoknak⁽¹¹⁶⁾.
80. A nemzeti bíróság többek között a következő típusú információkat kérheti a Hatóságtól:
- Egy folyamatban lévő, Hatóság előtti eljárással kapcsolatos információk; ez többek között tartalmazhat arra vonatkozó információkat, hogy egy adott támogatási intézkedéssel kapcsolatban zajlik-e eljárás a Hatóság előtt, hogy egy bizonyos támogatási intézkedést megfelelően bejelentettek-e a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdésével összhangban, hogy a Hatóság hivatalos vizsgálatot indított-e, valamint hogy a Hatóság hozott-e már határozatot⁽¹¹⁷⁾. Határozat hiányában a nemzeti bíróság kérheti a Hatóságot, hogy adja meg a határozat elfogadásának várható időpontját.
 - Ezen túlmenően a nemzeti bíróságok kérhetik a Hatóságtól a birtokában lévő dokumentumok továbbítását. Ez magában foglalhat másolatokat a Hatóság meglévő határozatairól – amennyiben ezeket a határozatokat még nem tették közzé a Hatóság honlapján –, tényszerű adatokat, statisztikákat, piaci tanulmányokat és gazdasági elemzéseket.
81. A nemzeti bíróságokkal folytatott együttműködés hatékonyságának biztosítása érdekében az információ iránti kérélmeket a lehető leggyorsabban feldolgozzák. A Hatóság arra törekszik, hogy a kéréstől számított egy hónapon belül a nemzeti bíróság rendelkezésére bocsássa a kért információkat. Amennyiben a Hatóságnak további felvilágosítást kell kérnie a nemzeti bíróságtól, az említett egy hónapot a felvilágosítás kézhezvételétől kell számítani. Amennyiben a Hatóságnak olyan harmadik személyekkel kell konzultálnia, akiket az információk továbbítása közvetlenül érint, úgy az egy hónapos időszak e konzultáció befejeződésétől kezdődik. Ez lehet például a helyzet egy magánszemély által benyújtott bizonyos típusú információk esetében⁽¹¹⁸⁾, vagy amennyiben az egyik EFTA-állam által benyújtott információkat egy másik EFTA-állambeli bíróság kéri.
82. Az információk nemzeti bíróságoknak történő továbbítása során a Hatóságnak fenn kell tartania az EGT-megállapodás 122. cikkében és a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 14. cikkében a természetes és jogi személyek részére biztosított garanciákat⁽¹¹⁹⁾. A Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 14. cikke megakadályozza, hogy a Hatóság tagjai, tisztviselői és egyéb alkalmazottai a szolgálati titoktartási kötelezettség alá tartozó információkat fedjenek fel. Az EGT-megállapodás 122. cikke előírja, hogy a szerződő felek képviselői, küldöttei és szakértői, valamint a tisztviselők és egyéb alkalmazottak szolgálati jogviszonyuk megszűnését követően sem fedhetik fel a szolgálati titoktartási kötelezettség alá eső információkat. Ez kiterjedhet a bizalmas információkra és az üzleti titkokra is.

⁽¹¹⁴⁾ HL C 305., 2006.12.14., 19. o. és 62. EGT-kiegészítés, 2006.12.14., 21. o., 15–30. pont. A közlemény a Bizottság és az EU tagállamainak bíróságai között az EK-Szerződés 81. és 82. cikkének alkalmazása terén folytatott együttműködésről szóló bizottsági közleménynek (HL C 101., 2004.4.27., 54. o.) felel meg.

⁽¹¹⁵⁾ A C-2/88. Imm. sz., Zwartveld és társai ügyben 1990. december 6-án hozott végzés (EBHT 1990., I-4405. o.) 10. és 11. pontja; és a T-353/94 sz., Postbank kontra Bizottság ügyben hozott ítélet (EBHT 1996. II-921. o.) 93. pontja.

⁽¹¹⁶⁾ A C-39/94. sz., SFEI és társai ügyben hozott ítélet 50. pontja; a C-2/88. Imm. sz., Zwartveld és társai ügyben 1990. július 13-án hozott végzés 17–22. pontja; a C-234/89. sz., Delimitis kontra Henninger Bräu ügyben hozott ítélet 53. pontja; és a T-353/94. sz., Postbank kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 64. és 65. pontja.

⁽¹¹⁷⁾ Ezen információk kézhezvételét követően a nemzeti bíróság rendszeres tájékoztatást kérhet az ügy állásáról.

⁽¹¹⁸⁾ A T-353/94. sz., Postbank kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 91. pontja.

⁽¹¹⁹⁾ A C-234/89. sz., Delimitis kontra Henninger Bräu ügyben hozott ítélet 53. pontja; és a T-353/94. sz., Postbank kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 90. pontja.

83. Az EGT-megállapodás 3. és 122. cikkének, valamint a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 14. cikkének együttes értelmezése nem tiltja meg teljesen a Hatóság számára, hogy a szolgálati titoktartás alá tartozó információkat továbbítson a nemzeti bíróságok számára. A közösségi bíróságok megerősítették, hogy a jóhiszemű együttműködés arra kötelezi az Európai Bizottságot, hogy biztosítsa a nemzeti bíróság számára mindazon információkat, amelyeket az utóbbi esetleg kér⁽¹²⁰⁾. A Hatóság ugyanezen megközelítést követve úgy véli, hogy ez magában foglalja a szolgálati titoktartási kötelezettség alá tartozó információkat is.
84. Amennyiben a Hatóság a nemzeti bíróság számára szolgálati titoktartási kötelezettség alá tartozó információkat kíván nyújtani, a Hatóság emlékezteti a bíróságot az EGT-megállapodás 122. cikke és a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 14. cikke szerinti kötelezettségeire. Megkérdezi a nemzeti bíróságtól, hogy tudja, illetve fogja-e garantálni a bizalmas információk és üzleti titkok védelmét. Amennyiben a nemzeti bíróság nem tud ilyen garanciát felkínálni, a Hatóság nem továbbítja az adott információt⁽¹²¹⁾. Másfelől viszont, amennyiben a nemzeti bíróság felkínálta ezt a garanciát, a Hatóság továbbítani fogja a kért információt.
85. Léteznek további olyan esetek is, amikor a Hatóság esetleg nem tárhat fel információt egy nemzeti bíróság előtt. A Hatóság különösen akkor utasítja el az információk nemzeti bíróság részére történő továbbítását, amennyiben azok továbbítása az EGT-megállapodásban foglaltak érvényesülésével ütközne. Ez a helyzet állna elő akkor, ha az információk feltárása veszélyeztetné a Hatóságra ruházott feladatok teljesítését⁽¹²²⁾ (pl. a Hatóság belső határozathozatali eljárására vonatkozó információk).
- 2.2. Az állami támogatási szabályok alkalmazására vonatkozó kérdésekkel kapcsolatos vélemények**
86. Amennyiben a nemzeti bíróság egy előtte folyamatban lévő ügyben az állami támogatásra vonatkozó szabályok alkalmazására köteles, tiszteletben kell tartania az állami támogatás területén meglévő valamennyi vonatkozó EGT-szabályt, az EFTA-Bíróság és a közösségi bíróságok ítélkezési gyakorlatát. A nemzeti bíróság ezen túlmenően útmutatást kereshet a Hatóság döntéshozatali gyakorlatában, valamint az állami támogatási szabályok alkalmazására vonatkozóan a Hatóság által kiadott iránymutatásokban. Lehetnek azonban olyan körülmények, amelyekben a fenti eszközök nem kínálnak a nemzeti bíróság számára elégséges útmutatást a szóban forgó kérdésekben. Az EGT-megállapodás 3. cikke szerinti kötelezettségei tükrében, valamint az állami támogatás végrehajtásában a nemzeti bíróságok által játszott fontos és összetett szerep miatt a Hatóság ezért lehetőséget ad a nemzeti bíróságok számára, hogy kikérjék a Hatóság véleményét az állami támogatásokra vonatkozó szabályok alkalmazását érintő, lényeges kérdéseket illetően⁽¹²³⁾.
87. A Hatóság ilyen véleménye elvben a nemzeti eljárások keretében felmerülő valamennyi gazdasági, ténybeli vagy jogi kérdésre kiterjedhet⁽¹²⁴⁾. Az EGT-jog értelmezésével kapcsolatos kérdések is nyilvánvalóan alkalmat nyújtanak a nemzeti bíróságok számára, hogy az EFTA-Bíróságtól a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 34. cikke alapján tanácsadói véleményt kérjenek.
88. A Hatóság véleményének tárgyát képezhetik többek között az alábbiak:
- Az, hogy egy bizonyos intézkedés állami támogatásnak minősül-e az EGT-megállapodás 61. cikke értelmében és ha igen, hogyan kell kiszámítani a támogatás pontos összegét. Ezek a vélemények kapcsolódhatnak az EGT-megállapodás 61. cikke szerinti kritériumok bármelyikéhez (azaz az EFTA-állam által vagy állami forrásokon keresztül nyújtott előny megléte, a verseny esetleges torzítása és az EFTA-államok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás).
 - Az, hogy egy bizonyos támogatási intézkedés megfelel-e az általános csoportmentességi rendelet bizonyos követelményének, amely alapján nincs szükség egyedi bejelentésre és nem kell alkalmazni a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdése szerinti felfüggesztési kötelezettséget.
 - Az, hogy egy bizonyos támogatási intézkedés olyan egyedi támogatási program hatálya alá tartozik-e, amelyet bejelentettek, és amelyet a Hatóság jóváhagyott, illetve hogy egyébként létező támogatásnak minősül-e. A Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdése szerinti felfüggesztési kötelezettséget ilyen esetekben sem kell alkalmazni.
 - Az, hogy léteznek-e olyan (az Európai Bíróság SFEL-ügyben hozott ítéletében említett⁽¹²⁵⁾) kivételes körülmények, amelyek megakadályoznák a nemzeti bíróságot abban, hogy az EGT-jog szerinti teljes visszafizetést rendeljen el.
 - Amennyiben a nemzeti bíróság kamat megfizetését köteles elrendelni, a Hatóság segítségét kérheti a kamat kiszámítását és az alkalmazandó kamatlábat illetően.
 - Az EGT-jog szerinti kártérítési követelések jogi előfeltételei, valamint a felmerült kár kiszámításával kapcsolatos kérdések.

⁽¹²⁰⁾ A T-353/94. sz., Postbank kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 64. pontja; és a C-2/88. Imm. sz., Zwartveld és társai ügyben 1990. július 13-án hozott végzés 16–22. pontja.

⁽¹²¹⁾ A T-353/94. sz., Postbank kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 93. pontja; és a C-2/88. Imm. sz., Zwartveld és társai ügyben 1990. december 6-án hozott végzés 10. és 11. pontja.

⁽¹²²⁾ A C-2/88. Imm. sz., Zwartveld és társai ügyben 1990. december 6-án hozott végzés 11. pontja; a C-275/00. sz., First és Franex ügyben hozott ítélet (EBHT 2002., I-10943. o.) 49. pontja; és a T-353/94. sz., Postbank kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 93. pontja.

⁽¹²³⁾ Lásd a C-39/94. sz., SFEL és társai ügyben hozott ítélet 50. pontját.

⁽¹²⁴⁾ Felhívjuk azonban a figyelmet az f) pontra.

⁽¹²⁵⁾ A C-39/94. sz., SFEL és társai ügyben hozott ítélet 70. és 71. pontja, hivatkozva Jacobs főtanácsnok ezen ügyre vonatkozó indítványának 73–75. pontjára; lásd még a 223/85. sz., RSV kontra Bizottság ügyben hozott ítélet (EBHT 1987., 4617. o.) 17. pontját; és a C-5/89. sz., Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet (EBHT 1990., I-3437. o.) 16. pontját.

89. A fenti 16. pontban kifejtetteknek megfelelően egy támogatási intézkedés EGT megállapodásban foglaltak érvényesülésével való – az EGT-megállapodás 61. cikkének (2) bekezdése és 61. cikkének (3) bekezdése szerinti – összeegyeztethetőségének értékelése a Hatóság kizárólagos hatáskörébe tartozik. A nemzeti bíróságok nem rendelkeznek hatáskörrel a támogatási intézkedés összeegyeztethetőségének értékelésére. Amíg tehát a Hatóság nem tud véleményt nyilvánítani az összeegyeztethetőségről, ez nem akadályozza meg a nemzeti bíróságot abban, hogy eljárási jellegű információkat kérjen arra vonatkozóan, hogy a Hatóság már értékeli-e (vagy szándékozik-e értékelni) egy bizonyos támogatási intézkedés összeegyeztethetőségét és ha igen, mikorra valószínűsíthető határozatának elfogadása ⁽¹²⁶⁾.
90. Véleményének megadása során a Hatóság arra szorítkozik, hogy a nemzeti bíróság részére tényszerű információkkal, illetve a kért gazdasági vagy jogi pontosításokkal szolgáljon, anélkül, hogy a nemzeti bíróság előtt folyamatban lévő ügy érdemi részét vizsgálná. Ezen túlmenően a Hatóság véleménye jogilag nem köti a nemzeti bíróságot.
91. A nemzeti bíróságokkal folytatott együttműködésének lehető leghatékonyabbá tétele érdekében a Hatóság a véleménye iránti kérelmeket a lehető leggyorsabban dolgozza fel. A Hatóság arra törekszik, hogy a kért véleményt a kérelem időpontjától számított négy hónapon belül megadja a nemzeti bíróság részére. Amennyiben a Hatóságnak a nemzeti bíróságtól további felvilágosítást kell kérnie, ez a négyhónapos időszak a kért felvilágosítás kézhezvételének időpontjában kezdődik.
92. Ezzel összefüggésben azonban meg kell jegyezni, hogy a nemzeti bíróságoknak az egyéni jogok védelmével kapcsolatos, a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdése szerinti általános kötelezettsége arra az időszakra is vonatkozik, amelynek során a Hatóság a kért véleményt készíti. Ez azért van, mert – amint ezt a fenti 58. pont is tartalmazza – a nemzeti bíróságnak az egyéni jogok védelmére vonatkozó, az EK-Szerződés 1. cikkének (3) bekezdése szerinti kötelezettsége attól függetlenül alkalmazandó, hogy a Hatóságtól még vár-e valamiféle nyilatkozatot vagy sem ⁽¹²⁷⁾.
93. Az e fejezet b) pontjában meghatározottaknak megfelelően a Hatóság véleményének a nemzeti bíróság részére történő megadása előtt nem hallgatja meg a feleket. A Hatóság véleményének a nemzeti eljárásban való szerepeltetése a vonatkozó nemzeti eljárási szabályoktól függ, amelyeknek tiszteletben kell tartaniuk az EGT-jog általános elveit.

2.3. Gyakorlati kérdések

94. A nemzeti bíróságok az e fejezet 78. és 85. szakasza szerinti, segítségre irányuló valamennyi kérésükkel, valamint a mindennapi munkájuk során az állami támogatási politikával kapcsolatban esetlegesen felmerülő írásbeli vagy szóbeli kérdésükkel az alábbi címen fordulhatnak a Hatósághoz:

EFTA Surveillance Authority (EFTA Felügyeleti Hatóság)

Rue Belliard 35

B-1040 Brussels (Brüsszel)

Belgium

Telefon: 0032 2 286 18 11

Fax: 0032 2 286 18 00

E-mail: registry@eftasurv.int

95. A Hatóság éves jelentésében a nemzeti bíróságokkal az e fejezetnek megfelelően folytatott együttműködésével kapcsolatos összefoglalót tesz közzé. Honlapján véleményeit és megfigyeléseit is hozzáférhetővé teheti.

3. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

96. E fejezet célja, hogy segítséget nyújtson a nemzeti bíróságok számára az állami támogatásra vonatkozó szabályok alkalmazása során. Nem kötelező a nemzeti bíróságokra nézve, illetve nem érinti függetlenségüket. A fejezet nem érinti az EFTA-államok és a természetes vagy jogi személyek EGT-jog alapján fennálló jogait és kötelezettségeit.
97. E fejezet a Hatóság állami támogatásra vonatkozó iránymutatásának a nemzeti bíróságok és az EFTA Felügyeleti Hatóság állami támogatások terén folytatott együttműködéséről szóló jelenlegi fejezete helyébe lép.
98. A Hatóság elfogadása után öt évvel felül kívánja vizsgálni e fejezetet.

⁽¹²⁶⁾ Lásd a 79. pontot.

⁽¹²⁷⁾ Ez magában foglalhatja az 52. szakaszban felvázolt ideiglenes intézkedéseket.

2011-es előfizetési díjak (áfa nélkül, rendes szállítási költségeket beleértve)

Az EU Hivatalos Lapja, L + C sorozat, kizárólag nyomtatott kiadvány	az EU 22 hivatalos nyelvén	1 100 EUR/év
Az EU Hivatalos Lapja, L + C sorozat, nyomtatott kiadvány + éves DVD	az EU 22 hivatalos nyelvén	1 200 EUR/év
Az EU Hivatalos Lapja, L sorozat, kizárólag nyomtatott kiadvány	az EU 22 hivatalos nyelvén	770 EUR/év
Az EU Hivatalos Lapja, L + C sorozat, havi DVD (összevont)	az EU 22 hivatalos nyelvén	400 EUR/év
A Hivatalos Lap Kiegészítő Kiadványa (S sorozat), közbeszerzés és ajánlati felhívások, DVD, heti egy kiadvány	többnyelvű: az EU 23 hivatalos nyelvén	300 EUR/év
Az EU Hivatalos Lapja, C sorozat – versenyvizsga-kiírások	a vizsgakiírás szerinti nyelv(ek)en	50 EUR/év

Az *Európai Unió Hivatalos Lapjának*, amely az Európai Unió hivatalos nyelvein jelenik meg, 22 nyelvi változatára lehet előfizetni. Az L (jogszabályok) és a C (tájékoztatások és közlemények) sorozatot foglalja magában.

Valamennyi nyelvi változatra külön kell előfizetni.

A 920/2005/EK tanácsi rendelet értelmében, amelyet a Hivatalos Lap 2005. június 18-i L 156. száma tett közzé, és amely előírja, hogy az Európai Unió intézményei nem kötelesek minden jogi aktust ír nyelven is megszövegezni, illetve ezen a nyelven kihirdetni, az ír nyelven kiadott Hivatalos Lapok értékesítése külön történik.

A Hivatalos Lap Kiegészítő Kiadványára (S sorozat – közbeszerzés és ajánlati felhívások) történő előfizetés mind a 23 hivatalos nyelvi változatot magában foglalja egyetlen többnyelvű DVD-n.

Kérésére az *Európai Unió Hivatalos Lapjára* történő előfizetéssel a Hivatalos Lap különféle mellékleteit is megkaphatja. Az előfizetők a mellékletek megjelenéséről az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* közölt „Az olvasóhoz” című közleménynek köszönhetően értesülnek.

Értékesítés és előfizetés

A különböző, térítés ellenében kapható kiadványokra – például az *Európai Unió Hivatalos Lapjára* – való előfizetés a Kiadóhivatal forgalmazó partnereitől szerezhető be. A forgalmazó partnerek listája a következő címen található:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_hu.htm

Az EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) közvetlen és ingyenes hozzáférést biztosít az Európai Unió jogához. Erről a honlapról elérhető az *Európai Unió Hivatalos Lapja*, valamint tartalmazza a szerződéseket, a jogszabályokat, a jogeseteket és az előkészítő dokumentumokat is.

További információt az Európai Unióról a <http://europa.eu> internetcímen találhat.

Az Európai Unió Kiadóhivatala
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU